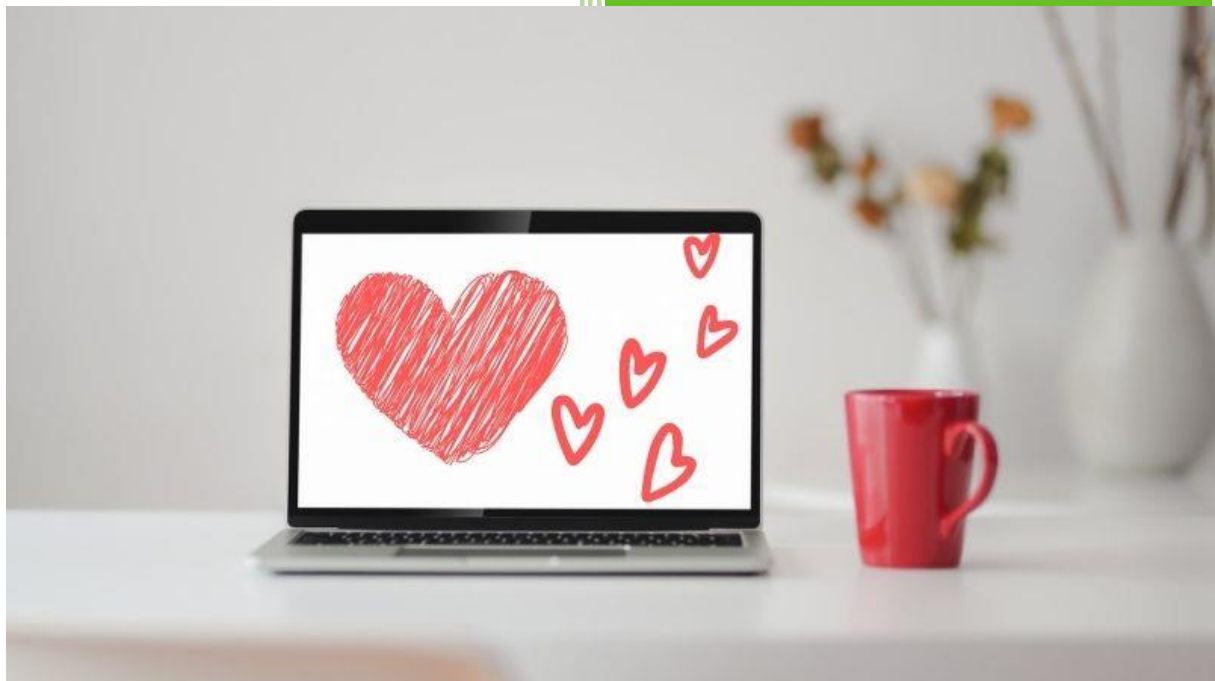

VUOSIKERTOMUS

2020

Kestävän väestönkehityksen
ja pandemian vuosi

Hyväksytty Väestöliitto ry:n kevätkokouksessa 31.5.2021

Tekstiversiosta julkaistaan verkkoversio

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	2
VAIKUTTAMALLA MUUTOKSIA	4
LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTI	5
KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSIA SEURATTIIN	5
TYÖ SEKSUAALIOIKEUKSIEN JA -TERVEYDEN PUOLESTA.....	6
YHTEISTYÖSSÄ VAIKUTTAMINEN.....	6
VÄESTÖLIITON VIESTINNÄN VUOSI 2020.....	7
VERKKOSIVU-UUDISTUS, KORONAPANDEMIATILANNE, KAMPANJAT JA SAAVUTETTAVUUSVAATIMUKSET TYÖLLISTIVÄT PALJON	8
HYVÄ KYSYMYKSIEN PALVELU LIITON PALVELUIDEN KESKIÖSSÄ	10
GDPR JA SAAVUTETTAVUUS TEKNISEN KEHITTÄMISEN KESKIÖSSÄ.....	10
MARKKINOINTI TUOTTI TULOSTA	10
KUMPPANUUKSIEN HOITOA JA KÄYTTÄJÄPALUTTEEN KERÄÄMISTÄ	11
KORONAN VAIKUTUKSET	11
HALLINNON TEHOSTAMISEN JA MUUTOKSEN VUOSI	11
VÄESTÖLIITTO-KONSERNIN TALOUS	12
TUKEA NUORILLE JA NUORILLE AIKUISILLE IHMISSUHTEISIIN	13
TURVALLINEN URHEILUHARRASTUS NUORILLE	14
SEKSUAALIKASVATUSTA KOULUIHIN	14
TURVATAITOMATERIAALIA AMMATILAISILLE.....	14
POIKIEN PUHELIMEN PÄIVYSTYSPALVELUISSA YLI 12 000 YHTEYDENOTTOA	15
ANIMAATIOITA JA LIVESTRIIMEJÄ POIKIEN PUHELIMEN YOUTUBE- JA TWITCH-KANAVILLA.....	15
PERHEIDEN JA LASTEN HYVÄKSI	15
KANNUSTAVA VANHEMMUUS	15
SUKUPOLVIEN SOPU.....	17
LASTEN KEHOTUNNEKASVATUS	18
KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄ TYÖ	19
SEKSUAALIOIKEUDET	19
TUNNISTA KANSAINVÄLINEN OSAAJA	20
MATKALLA TYÖELÄMÄÄN	20
WOMENTO	20
TYÖ, PERHE JA TASA-ARVO	21
SEKSUAALITERVEYS JA -OIKEUDET GLOBAALISTI	22
TUTKITTUA TIETOA HYVINVOINNIN TUEKSI	22
LIITTEET:.....	24

Toimitusjohtajan katsaus

Vuoden teemoina ihmistenvälisyys, kaikki mukana ja kestävä väestönkehitys

KORONAVUODEN TILINPÄÄTÖS

Vuoden 2020 toimintaa suunnitellessamme valitsimme kolme toimintaamme leikkaavaa teemaa: ihmisten välisten kohtaamisten tukeminen, kaikkien mukana pitäminen yhteiskuntien kehityksessä ja työ kestävän väestönkehityksen puolesta. Tavoittemme on ollut yhdistää erilaisia toimijoita ja palvella eri väestöryhmiä ihmisläheisesti.

Pandemia mullisti arkemme

Vuoden alussa ryhdyimme uuden strategian valmisteluun ja toteutimme myös laajan sidosryhmäkyselyn. Samalla meidän niin kuin kaikkien muidenkin toimintaympäristö muuttui dramaattisesti Covid19-viruksen aiheuttaman maailmanlaajuisen pandemian myötä. Sukupolvemme kriisivalmius ja mukautumiskyky joutuivat testiin. Väestöliiton henkilöstö tarttui avoimin mielin haasteeseen ja siirryimme ripeästi etätöihin ja käyttämään digitaalisia kohtaamisen alustoja ja muita työmuotoja. Sumuisen tulevaisuuden edessä otimme strategian linjaamiseen aikalisän.

Työtä lasten, nuorten ja perheiden sekä seksuaalioikeuksien puolesta

Pandemiavuotena jatkoimme perustyötämme niin, että samalla huomioimme työn sisällössä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan koronakriisin nostamat kysymykset. Kotimaan palvelutoiminnoissamme jotkin toiminnot ensin hiljenivät kriisin alkaessa. Kesän jälkeen palvelujen käyttö palautui aiemmalle tasolle ja osassa palveluita aiempien vuosien asiakasmäärät ylitettiin. Esimerkiksi nuorten eri palveluissa pandemia kuului suoraan nuorten sanoittamana vähän, ja nuoret halusivat edelleen keskustella muun muassa seksuaalisuuden ja seurustelun sekä murrosiän kysymyksistä. Vahvistimme neuvontaa etäsuhteista. Häirinnästä vapaa urheilun Et ole yksin -hankkeessa mm. valmisteltiin materiaaleja urheiluseurojen käyttöön.

Vanhemmuuden tueksi tuotimme koronaan liittyviä artikkeleita, myös eri kielillä, sekä videosarjan perheiden tueksi korona-aikaan. Pienten lasten seksuaalikasvatukseen tuotettiin urauurtavia koulutuksia ja aineistoja. Isovanhemmuuden tueksi mm. julkaistiin sähköinen kirja vapaasti ladattavaksi. Maahanmuuttajien mentorointi palveli osallistujia uusin toimintatavoin kiitettävästi koronavuodenakin. Kotoutumista vietiin eteenpäin myös yritys yhteistyössä kansainvälisten osaajien tunnistamiseksi.

Vaikuttamistyössä otimme kantaa ajankohtaisin sosiaaliturvan ja perhepolitiikan ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksiin sekä yksin että yhteisyhteistyöverkostojen kautta. Merkittävä tehtävä oli osallistuminen sosiaali- ja terveysministeriön lapset, nuoret ja koronakriisi -työryhmään. Se kartoitti koronan vaikutuksia ja laati perusteelliset ehdotukset tilanteen korjaamiseksi ja lasten nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Työelämän perheystävällisyyden edistämässä painotettiin paitsi perheiden ja niiden tilanteiden erilaisuutta, myös isien roolia.

Aloitimme jäsenjärjestöjen kanssa entistä konkreettisemmän yhteistyön vaikuttamistyössä, teemana lisääntymisterveys ja seksuaalioikeudet. SOSTEssa korostui yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja sosiaaliturvaan vaikuttamisessa.

Pidetään kaikki mukana

Koronapandemian alettua kävi pian selväksi, että seksuaaliterveyspalvelut ja seksuaalioikeudet vaarantuvat ja lähisuhdeväkivalta lisääntyy kaikkialla, erityisesti kehittyvissä maissa. Väestöliitossa teimme uusia viestintä- ja vaikuttamistoimenpiteitä kansainvälisten ja kotimaisten verkostojemme

kanssa, esimerkiksi Väestöliiton koordinoimassa suomalaisten järjestöjen seksuaalioikeusverkostossa, Fingossa, eurooppalaisten seksuaalioikeusjärjestöjen Countdown2030Europe -konsortiossa ja kattojärjestömme IPPF:n kanssa.

Korona muutti tapoja, joilla seksuaalioikeuksien edistämiseen keskittyviä kehitysyhteistyöhankkeita voitiin toteuttaa. Monia toimintoja, kuten koulutuksia, pystyttiin kuitenkin joko siirtämään nettiin tai toteuttamaan kohdemaan tilanteen ollessa rauhallisempi.

Tavoitteena kestävä väestönkehitys

Vuosi 2021 palautti Väestöliiton myös oman toimintansa juurille suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden ja väestönkehityksen kysymyksiin. Suomi elää jälleen väestöllistä murroskautta. Tässä ajassa lähtökohtamme väestökysymykseen ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja moderni ihmisoikeuspolitiikka. Väestöntutkimuslaitoksemme ja yhteistyökumppanina Työeläkevakuuttajat TELA ry toteuttivat monipuolisen selvitystyön. Asiantuntijapuheenvuorojen ja -artikkeleiden pohjalta liiton hallitus hyväksyi kymmenen suositusta Suomen väestölle. Kokonaisuus koottiin Väestöliiton väestöpolitiiseksi raportiksi 2020, Kestävän väestönkehityksen Suomi. Tavoitteena on, Suomen väkiluku kasvaisi vielä maltillisesti. Lapsia toivovia tulee tukea saavuttamaan oman lapsitoiveensa. Myös nettomaahanmuuton kasvattamista suositellaan. Tavoitteina on myös työelämän perheystävällisyyden vahvistaminen, hyvä kotouttaminen, hyvien ihmissuhteiden tunnistaminen osaksi terveyttä ja hyvinvointia sekä monipaikkaisen elämisen edistäminen. Kestävä väestönkehitys on järjestökentällä Väestöliiton erityisosaamisen aluetta ja väestönkehityksen näkökulma nivoi liiton eri toimintoja yhteen. Alli Paasikiven Säätiön tuella perustettiin uusi Synty-tutkimusverkosto. Väestöliitto jatkoi työtään YK:n väestörahoisto UNFPA:n Suomen kumppanina.

Koronakriisistä kohti tulevaa

Pandemiasta aiheutunut sosiaalisen etäisyyden ja eristäytymisen vaatimukset osoittivat ihmisten välisten suhteiden ja kohtaamisten suuren merkityksen meidän jokaisen hyvinvoinnille ja terveydelle. Sulkeutuminen koteihin ja lähiyhteisöihin osoitti hyvin toimivien ihmissuhteiden arvon. Samalla poikkeusaika nosti esiin ja lisäsi hyvinvointieroja ihmisten välillä. Osa yksin elävistä jäi täysin eristyksiin. Nyt korostui niiden haavoittuvuus, joille juuri läheinen ihminen onkin arjen turvallisuuden ja hyvinvoinnin uhka. Rajoitukset julkisen sektorin peruspalveluissa nostivat järjestötyön ja myös Väestöliiton järjestönä entistä keskeisempään rooliin hyvinvoinnin ja terveyden rakentajana niin Suomessa kuin globaalissa yhteydessä.

Korona-pandemia on lisännyt entisestään digitaalisten palveluiden merkitystä matalan kynnyksen vahvistavassa ja ehkäisevässä järjestötyössä. Väestöliitto on rakentanut monipuolista digitaalista palveluympäristöä omalle ja yli 40 kumppanijärjestölle tuottamalla pääosin STEAn rahoituksella Hyvä kysymys -palvelualustan. Vuosi 2020 oli alustan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi ja haemme ratkaisuja sen jatkokehittämiseen.

Koronavuonna jatkoimme toimintamme uudistamista ja toteutimme edelleen säästötoimia. Saamamme avustukset ja muut tulonlähteemme osoittautuivat osin suunniteltua niukemmaksi, mikä tuotti edelleen rakenteellista alijäämää. Uutena toimenä käynnistimme loppuvuodesta systemaattisen varainhankinnan.

Kiitän vuodesta 2020 lämpimästi kaikkia toimintamme rahoittajia, joita ilman työmme ei olisi ollut eikä ole tulevaisuudessakaan mahdollista. Kiitän yhteistyöstä, tuesta ja hyvästä vuorovaikutuksesta liiton hallitusta, jäsenjärjestöjämme, palvelujemme käyttäjiä, seuraajiamme somessa, yksityisiä lahjoittajia ja monia eri kumppaneitamme. Liiton henkilökuntaa kiitän sitoutumisesta, joustamisesta,

jaksamisesta ja aktiivisuudesta yhteisen työmme ja työyhteisömme edelleen kehittämiseksi. Merkitykselliset tavoitteet ja toiminta yhdistävät meitä kaikkia myös jatkossa.

Eija Koivuranta
toimitusjohtaja

Yleistä

Väestöliitto ry on järjestö, jonka tehtävänä on vahvistaa hyvinvointia ja ihmisten välistä yhteyttä. Kaikki toimintamme pyrkii edistämään ihmisoikeuksien toteutumista ja perustuu arvoihimme ja sääntöihimme. Arvostamme moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta.

Väestöliitto muodostuu sen 34 jäsenjärjestöistä, jotka kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa päättämään toiminnan suuntaviivoista kevät- ja syyskokouksessa. Järjestöihin kuuluu muun muassa perhe-, terveys-, ammatti-, nais-, nuoriso- ja aatejärjestöjä.

Kevätkokous hyväksyi kannanoton koronan lapsivaikutuksista ja syyskokous koronan sosiaalisista vaikutuksista. Syyskokoukselle esiteltiin myös uudistuvan strategian tilannekatsaus.

Hallitus ohjaa toimintaa syys- ja kevätkokousten välissä. Hallitus kokoontui kymmenen ja työvaliokunta 15 kertaa toimintavuoden aikana. Hallitukseen kuuluu kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja yhdeksän muuta hallituksen jäsentä. Hallitustyöskentelymme jatkui vuonna 2020 monipuolisena puheenjohtaja Maria Kaisa Aulan johdolla ja painotuksia olivat mm. väestöpoliittisen ohjelman suositusten valmistelu, strategian valmistelu, yhteisten palvelutoimintojen organisaatiouudistus, varainhankinnan käynnistäminen ja hyvän hallinnon periaatteiden valmistelun loppuun saattaminen. Hallitukseen kuuluivat puheenjohtajan lisäksi varapuheenjohtajat Silja Silvasti ja Marina Vahtola ja jäsenet Andreas Blanco Sequeiros, Juha Jämsä, Jorma Komulainen, Pauliina Lehtinen, Eero Löytömäki, Riitta Särkelä ja Marja Tiilikainen. Hallituksen sihteerinä toimi Laura Kormano. Hallitustyöskentelyä kehitetään jatkuvasti mm. hallituksen vuosittaisen itsearviointin perusteella. Toimivuoden aikana vahvistettiin hallitukseen tulevien asioiden ennakoivaa valmistelua työvaliokunnassa.

Väestöliitto-konserniin kuuluu yleishyödyllisen yhdistyksen lisäksi Väestöliiton Terapia- ja kotipalvelut Oy (nykyisin Väestöliiton Hyvinvointi Oy) ja Kiinteistö Oy Kalevanpoika. Terapia- ja kotipalvelut Oy:n tehtävänä on kehittää ja tarjota laadukkaita palveluja yksilöiden, parien ja perheiden hyväksi sekä tuottaa resursseja Väestöliitto ry:n toimintaan.

Vaikuttamalla muutoksia

Vaikuttamistoimintamme keskiössä olivat kestävä väestönkehitys, lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä seksuaalioikeuksien vahvistaminen.

Vaikutimme hyvinvointialan rakenteiden, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudistamiseen, perhevapaaudistukseen, sosiaaliturvauudistukseen, kestävä väestöpolitiikan ja -kehityksen linjaamiseen, lapsistrategiatyöhön, lasten ja nuorten sukupolven hyvinvoinnin ja turvallisen kasvun tukemiseen sekä seksuaaliterveyteen ja seksuaalioikeuksiin

Huomattava työ tehtiin väestöpoliittisen ohjelman valmistumiseksi ja Väestöliiton väestöpoliittisten tavoitteiden muotoilussa. Syntyvyyskeskustelu oli käynyt vilkkaana ja pari vuotta ja Suomen hallituskin otti osana työllisyysjulkilausumaa helmikuun alussa kantaa väestökehityksen haasteisiin. Väestöliiton strategiaan liittyvä väestöpoliittinen ohjelma, "Kestävä väestökehityksen Suomi: Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 2020" julkaistiin 8.9. Musiikkitalolla Helsingissä. Ohjelma sai huomattava paljon medianäkyvyyttä ja se poiki paljon keskustelua.

Valtioneuvoston kanslia asetti keväällä 2020 selvityshankkeen, jossa käydään läpi Suomen väestörakenteen nykytilaan johtaneita syitä ja tehdään politiikkasuosituksia kestävästä väestökehityksen turvaamiseksi. Hankkeen selvityshenkilöksi kutsuttiin syksyllä Väestöntutkimuslaitoksen johtaja, tutkimusprofessori Anna Rotkirch.

Osallistuimme myös hallituksen tasa-arvo-ohjelman kuulemistilaisuuteen ja kommentoimme ohjelmaa, olimme mukana koordinoimassa ja viestimässä Suomen kansalaisjärjestöjen TSS-oikeuksien varjoraportista ja vastasimme lausuntopyyntöön koskien EU:n Green Dealin kansanterveydellisiä vaikutuksia.

Lasten ja perheiden hyvinvointi

Perhepolitiikassa painotettiin lasten hyvinvointia, vanhemmuuden tukea ja perheiden erilaisia tarpeita.

Lapsi- ja perhejärjestöjen verkosto (LSKL, ETKL, MLL, PeLa, Vanhempainliitto ja Väestöliitto) seuraa tarkasti lapsiin ja perheisiin kohdistuvia politiikkauudistuksia. Otamme kantaa asioiden valmisteluun ja pyrimme suuntaamaan keskustelua siten, että lasten ja nuorten etu tulisi päätöksenteon perustaksi.

Ehdotetun perhevapaaudistuksen linja vastaa Väestöliiton ja muiden lapsi- ja perhejärjestöjen kantaa ja ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden ja yksilölliset tarpeet; lisää joustoja ja isän osuutta, eikä jäykkiä kiintiöitä.

Valtioneuvosto asetti parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean 19.3.2020. Järjestöistä komiteaan tuli pysyviä asiantuntijoita, Allianssi ry:n edustajaksi hallituksemme jäsen Eero Löytömäki ja SOSTE ry:n edustaksi toimitusjohtajamme Eija Koivuranta.

Kansallisen lapsistrategian valmistelun ja toimeenpanon tueksi vuoden 2021 loppuun nimitettiin kansallisen lapsistrategian seurantaryhmä sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen, mihin Eija Koivuranta nimettiin jäseneksi.

Lapsi- ja perhejärjestöjen verkosto valmisti yhteisiä vaikuttamistyön painotuksia budjettiriiheen. Näissä vedottiin mm. siihen, että lapsiperheköyhyyttä on torjuttava syksyn talouspäätöksillä, laadukkaan lastensuojelun edellytykset on turvattava, varhaiskasvatuksen laadukkuudesta on pidettävä kiinni sekä siihen, että STEAn vähenevät avustukset on kompensoitava järjestöille.

Väestöliitto meni mukaan perustettuun Eduskunnan turvallisen odotus- ja vauva-ajan edistämisryhmään. Ryhmän tarkoituksena on vahvistaa vauvamyönteistä yhteiskuntaa edistämällä perheystävällistä politiikkaa. Eduskunnan toimintaryhmä koostuu eri puolueiden kansanedustajista, eduskunnan työntekijöistä sekä asiantuntijatahoista.

Koronapandemian vaikutuksia seurattiin

Eija Koivuranta kutsuttiin sosiaali- ja terveysministeriön kansallisen lapsistrategian yhteyteen perustettavaan työryhmään lapsen oikeuksien ja lasten sekä perheiden hyvinvoinnin kartoittamiseksi sekä vahvistamiseksi koronaepidemian jälkihoidossa. Väestöliiton useampi asiantuntija osallistui työryhmän taustatyöhön. Työryhmä laati kaksi muistiota, jotka sisältävät monipuoliset ehdotukset ongelmien korjaamiseksi ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Lapsi- ja perhejärjestöt ottivat myös kantaa siihen, että lasten suojeleminen ja huolenpito on turvattava myös poikkeusoloissa. Järjestöt antoivat myös verkoston näkemyksiä koronakriisin vaikutuksista lapsiin Lapsi- ja perhepoliittiselle ministerityöryhmälle huhtikuun alussa.

Väestöliiton hallitus otti kantaa koulujen avaamisen puolesta 22.4.2020. Väestöliitto myös kokosi STM:lle heidän pyytämänsä tilannekatsauksen näkemyksistämme koronatilanteen vaikutuksista lasten oikeuksien toteutumiseen ja perheiden hyvinvointiin.

Työ seksuaalioikeuksien ja -terveyden puolesta

Väestöliitto järjesti sijaissynnytysseminaarin helmikuun alussa, jossa osallistujina oli jäsenjärjestöjen edustajia ainakin kuudesta jäsenjärjestöstä ja liiton toimihenkilöitä ja kaksi hallituksen jäsentä.

Maksuton ehkäisy on Väestöliiton pitkäaikainen tavoite, ja esitys maksuttomasta ehkäisystä ja siihen liittyvistä palveluista sisältyi myös liiton 2020 eduskuntavaali- ja hallitusohjelmatavoitteisiin. Työ on tuottanut hedelmää, kun maksuton ehkäisy on otettu käyttöön yhä useammassa kunnassa, ja pääministeri Sanna Marin totesi ilmoituksessa eduskunnalle hallituksen politiikasta vuonna 2020 maksuttomasta ehkäisystä: ”Panostamme nuorten terveyteen ja hyvinvointiin myös tuomalla eduskunnalle valtakunnallisen kokeilun maksuttomasta ehkäisystä alle 25-vuotaille”.

Väestöliiton asiantuntijalääkäri vaikutti myös asian edistämiseksi tapaamalla Eduskunnan seksuaalioikeudet- ja kehitysryhmän (EDUSEKE) puheenjohtajistoa ja STM:n edustajia Toimitimme sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä Väestöliiton suosituksista koosteen ministeriöön, joka jaettiin myös EDUSEKEN kansanedustajille.

Väestöliitto toimi myös raskaudenkeskeytyslainsäädännön muuttamiseksi. Väestöliiton ja jäsenjärjestöjen yhteinen lisääntymisterveys- ja seksuaalioikeudet -työryhmä aloitti toimintansa, teki selvityksen ja laati kannanoton laista. Väestöliiton hallitus hyväksyi kannanoton liiton linjaukseksi. Olimme aktiivisesti mukana myös OmaTahto2020 -kansalaisaloitteessa, joka vaatii raskaudenkeskeytyslain lieventämistä. Asiantuntijalääkärimme toimi asiasta tehdyn kansalaisaloitteen vastuuhenkilönä. Tapasimme myös STM:ssä ministeri Kiurun erityisavustajaa ja virkamiehiä.

HPV-rokotteen saaman kritiikin takia asiantuntijalääkärimme teki haastatteluvideon yhteistyössä some-lääkäri Annin kanssa vasteena somessa leviävään disinformaatioon.

Vastasimme lausuntopyyntöön ”Pakkoavioliiton mitätöinti ja ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen”.

Väestöliitto antoi yhteensä 10 kannanottoa, joista viisi yhdessä muiden järjestöjen kanssa, viisi omaa ja lisäksi annettiin viisi pyydettyä lausuntoa.

Yhteistyössä vaikuttaminen

Koordinoimme vuonna 2018 perustettua seksuaalioikeusverkostoa, jossa on mukana 20 järjestöä. Toimimme edellä jo esitellyn lapsi- ja perhejärjestöjen verkoston ohella myös järjestöjen ihmisoikeusverkostossa (Ihmisoikeusliitto), vastaanottotoiminnan ja kotoutumisen tuen järjestöverkostossa (SPR) ja järjestöjen mentorointiverkostossa. Meillä on edustus SOSTEn, Asuntosäätiön ja Siirtolaisinstituutin hallituksissa. Edustukset ovat yksi vaikuttamistyön kanavistamme. Lisäksi Väestöliitto toimii Eduskunnan seksuaalioikeus- ja kehitysryhmän sihteeristönä.

Osallistuimme myös eurooppalaisia perhejärjestöjä kokoavaan COFACE Families Europe -järjestön toimintaan, Väestöliitto on edustettuna sen hallituksessa. COFACEssa työstettiin vuonna 2020 valmiiksi perhepoliittisen ohjelman Child Compass. Väestöliiton toimitusjohtaja piti Suomen lapsipolitiikkaa koskevan puheenvuoron COFACEn vuotuisessa konferenssissa, joka järjestettiin etäyhteyksin Berlinissä. COFACEn ja Väestöliiton johto lähettivät yhteisen kirjeen Child Compassista Suomen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Edistimme vuonna 2020 seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia eri tavoin myös globaalisti. Väestöliiton koordinoima Eduskunnan seksuaalioikeudet- ja kehitysryhmä toimi aktiivisesti. Ryhmä tapasi mm. valtiosihteerin Johanna Sumuvuoren rakenteilla olevan Afrikka-strategian tiimoilta, YK:n väestörahan pääsihteerin Natalia Kanemin muiden pohjoismaisten eduskunnan seksuaalioikeudet- ja kehitysryhmien kanssa sekä järjesti webinaarin seksuaalioikeuksia

vastustavasta globaalista liikkeestä ja tuotti kaikille kansanedustajille jaettavaksi tietolehtisen universaalista terveysturvavuudesta ja koronan vaikutuksista seksuaaliterveyteen ja -oikeuksiin.

Koronapandemian alettua kävi pian selväksi, että seksuaaliterveyspalvelut ja seksuaalioikeudet vaarantuvat kaikkialla, erityisesti kehittyvissä maissa. Lisäksi lähisuhdeväkivalta lisääntyi voimakkaasti yhteiskuntien sulkeutuessa. Teimme uusia viestintä- ja vaikuttamistoimenpiteitä kansainvälisten ja kotimaisten verkostojemme kanssa. Yhteistyötä tehtiin suomalaisten järjestöjen seksuaalioikeusverkostossa, Fingon gender- ja kehitysryhmässä, eurooppalaisten seksuaalioikeusjärjestöjen Countdown2030Europe -konsortiossa ja yhdessä kattojärjestömme IPPF:n kanssa.

Jaoimme tietoa koronapandemian vaikutuksista globaaleihin seksuaalioikeuksiin Twitterissä, Väestöliiton blogissa ja suoraan viestimällä kansanedustajille, virkamiehille ja muille päättäjille. Seksuaalioikeusverkosto laati analyysin koronan vaikutuksista seksuaalioikeuksiin Suomessa ja kehittyvissä maissa sekä suositukset seksuaalioikeuksien suojelemiseksi.

Jatkoimme tiivistä yhteistyötä YK:n väestörahoisto UNFPAn kanssa ja toimimme UNFPAn edustajana Suomessa. Keväällä 2020 perustettiin eri YK-järjestöt yhteen tuova koordinaatioryhmä (One UN in Finland), johon Väestöliitto osallistui UNFPAn edustajana. Koronapandemian takia julkaisimme UNFPAn vuosiraportin vuonna 2020 Ylen aamu-TV:ssä, jossa myös ministeri Skinnari jakoi tervehdyksenä. Lisäsimme kansanedustajien ja virkamiesten ymmärrystä seksuaalioikeuksista ja UNFPAn työstä säännöllisten tapaamisten ja uutiskirjeiden avulla.

Väestöliitto jatkoi Kehityspoliittisen toimikunnan asiantuntijana, Naiset, Rauha ja turvallisuus 1325 -toimintaohjelman ohjausryhmässä ja Setan kansainvälisten asioiden toimikunnassa.

Saimme päätökseen ulkoministeriön rahoittaman kaksivuotisen kehitysviestintä- ja globaalikasvatushankkeen, jossa nuorille ja erityisesti pojille (15–24-vuotiaille) tuotettiin materiaaleja seksuaalioikeuksista ja kestävästä kehityksestä. Hankkeen aikana tuotettiin kymmenen jakson animaatio- ja Poikien puhelimen kanssa sekä työpajaohjeet seksuaalioikeusnuorten kanssa toimiville ammattilaisille.

Väestöliiton viestinnän vuosi 2020

Viestinnän päätehtäviä olivat tiedonkulun takaaminen, brändin vahvistaminen ja tunnettuuden lisääminen. Mittavin yksittäinen hanke oli Väestöliiton verkkosivuston uudistus.

Maaliskuussa alkaneet etätyöt haastoivat tiedonkulkua niin Väestöliiton sisällä kuin talosta ulospäin. Office365:n käyttöönoton myötä yhteinen ja tiimityöskentely siirtyi pitkälti Teamsiin, joka ei tietenkään korvaa täysin kasvokkaisia tapaamisia ja tiedonvaihtoa. Viestintä, ICT, Wistec, hallintojohtaja ja muutama asiantuntija suunnittelivat ja toteuttivat yhdessä Väestöliiton Teams-pelikirjan eli pelisäännöt sekä tiimirakenteen. Viestintä rakensi Tiimejä ja kanavia tarpeen mukaan ja tuki henkilöstöä eri tavoin Teamsin käyttöönotossa. Nopeasti käynnistetyt aamukahvit, Teamsin Ajankohtaista-tiimi ja sen Viestintä-kanava, Viikkoviesti ja Intra sekä erilaiset uusien työntekijöiden kohtaamiset Teamsissa pyrkivät pitämään huolta tiedon kulusta.

Saavutettavuusvaatimukset tulivat voimaan Väestöliiton osalta alkusyksystä. Ne aiheuttivat perehtymis- ja koulutustarpeita. Intraan koottiin asiasta tietopaketti ja syksyllä järjestettiin koko henkilökunnalle tarkoitettu saavutettavuuskoulutus. GDPR-asioista järjestetty auditointi kattoi myös viestinnän ja sen tuloksena saatu tietosuojaseloste laitettiin verkkosivuille.

Verkkosivu-uudistus, koronapandemiatilanne, kampanjat ja saavutettavuusvaatimukset työllistivät paljon

Verkkosivu-uudistus käynnistyi vuoden alussa, kun Hyvä kysymys -verkkopalvelu oli virallisesti avattu. Kevät käytiin läpi vaatimusmäärittelyjä ja tarkennettiin niitä sekä valmisteltiin sivustoa paremmin vastaamaan sekä työntekijöiden että yleisön tarpeita. Uudet saavutettavuusvaatimukset aiheuttivat sen, että aiemmin suunniteltu visuaalisuus jouduttiin muokkaamaan näitä vaatimuksia vastaavaksi.

Palveluntarjoaja pääsi koodaamaan sivustoa alkukesästä ja sisällöntuotanto käynnistettiin yhtä aikaa hyväksymistestauksen kanssa. Siteimprove testasi kehitysversiota syksyn aikana ja sieltä saatiin hyvää palautetta saavutettavuuden parantamiseksi. Uudet sivut vastaavatkin saavutettavuusvaatimuksia. Sivut päästiin avaamaan suunnitellun aikataulun mukaisesti joulukuun alussa.

Väestöliiton verkkosivuilla oli viime vuonna noin 2,6 miljoonaa istuntoa ja 1,7 miljoonaa kävijää. Yli 70 prosenttia kävijöistä tuli sivuille mobiililaitteilla. Kävijöistä yli 40 prosenttia oli 18-34-vuotiaita. Uuden toimintamallin mukaisesti pääosa kansalaisille suunnatuista tietosisällöistä on nyt siirretty Hyvä kysymys -palvelualustalle. Verkkosivut palvelevat järjestötiedon, liiton vaikuttamistavoitteiden, tutkimustiedon ja ammattilaisten käyttöön tehtyjen tietosisältöjen käyttäjiä. Tämän vuoksi liikenne verkkosivuilla odotetusti väheni uudistuksen myötä.

Blogissa oli vuoden aikana reilut 170 000 vierailua. Vuonna 2020 julkaistuista blogeista suosituin blogi käsitteli vanhemman koronatunteita, sitten tuli blogi jossa mietittiin voiko kahta rakastaa yhtä aikaa ja kolmanneksi suosituimmaksi nousi blogi siitä, miten ujon ja aran vastaus parisuhdekriisiin on äkkilähtö. Blogeja julkaistiin yhteensä 95. Erityisesti keväällä käsiteltiin koronapandemiaa, sen vaikutuksia ihmisille ja tuettiin heidän jaksamistaan.

Koronapandemia laittoi paineita someen

Sosiaalisen median sisällöntuotanto oli tasaisen aktiivista ja kanaviemme suosio kasvoi tasaisesti vuoden aikana. Ajankohtaisten sisältöjen tarve oli suurta keväällä koronapandemian puhjetessa. Maalis-huhtikuussa 2020 julkaisimme mm. 7 korona-aiheista tiedotetta ja kannanottoa, 4 korona-aiheista blogia ja lukuisia korona-aiheisia artikkeleita Hyvä kysymys -palvelussa. Liityimme mukaan useisiin koronasta tiedottaviin yhteisöihin, kampanjoihin ja sivustoihin. Näistä kaikista tiedotimme aktiivisesti sosiaalisen median kanavissamme. Tuolloin viestinnässä työskenteli kolmen kuukauden ajan viestinnän korkeakouluharjoittelija.

Väestöliiton Facebook-sivuilla Väestöliitto, Vanhempien Väestöliitto, Hyvä kysymys ja Kumita oli vuoden lopussa yhteensä 27 200 seuraajaa ja julkaisuillamme oli yli 3 miljoonaa impressiota. Twitter-tileillämme oli yhteensä 15 400 seuraajaa ja julkaisuilla 1.4 miljoonaa impressiota. YouTubessa kolmea kanavaamme tilasi yhteensä 6 000 ihmistä ja videoillamme oli 10 miljoonaa impressiota. Instagramissa meitä seurasi reilut 10 000 ja LinkedInissä noin 6 000. Poikien Puhelinta seurasi Twitchissä 400 ihmistä ja pelistriimeillä oli noin 3 300 näyttökertaa. Eri toiminnoilla oli lisäksi palvelujen markkinointikampanjoita Snapchatissa.

Somesisältöjemme saavutettavuutta kehitettiin mm. alt-tekstien, tekstitysten ja riittävien värikontrastien avulla. Yhteisten työkalujen, kuten sisältökalenterin, Canvan ja raporttipohjien käyttö raamitti sometyötä. Facebookissa eri toimintojen vakiojulkaisuvuorot vakiintuivat omille paikoilleen viikon kierrossa vahvistaen kanavan monipuolista aihetarjontaa ja ennustettavuutta. Toiminnoista Kansainvälinen kehitys, Hyvä kysymys, Työ ja perhe sekä Et ole yksin vahvistivat myös Instagram-läsnäoloaan ja Väestöntutkimuslaitos läsnäoloaan LinkedInissä. Sisältömarkkinointia kohdennettiin erityisesti blogitekstien näkyvyyteen Facebookissa ja Instagramissa sekä kampanjoihin. Sisällönsyöttäjien Facebook-keskusteluryhmä lakkautettiin loppuvuodesta ja keskustelu siirrettiin Teamsiin.

Kampanjat

Väestöliiton ja yhteistyökumppaneiden kampanjoista Väestöliitto-kanavilla näkyvät

- Kesäkumikampanja, jossa oli artistina Tuure Boelius, biisinä Hengitä, teemoina suostumus ja kommunikaatio, viestinä Turvallinen tunne seksissä on jokaisen oikeus. Somekampanjan merkitys korostui koronavuonna, kun festarit oli peruttu. Mukana oli jälleen verkossa täytettävä Naimamaisteritesti.
- Laajan Lapsen oikeuksien viestintäverkoston (LOS) yhteistä Lapsen oikeuksien viikkoa vietettiin marraskuussa teemalla #saaunelmoida. Mukana oli videoita tunnetuilta suomalaisilta vaikuttajilta ja somehaaste kaikille. Mukana toteuttamassa Lapsen oikeuksien viikkoa oli päiväkoteja, kouluja ja harrastusryhmiä kaikkialta Suomesta. Lapsen oikeuksien viikko tuotti tänäkin vuonna materiaalia opetuksen ja varhaiskasvatuksen tueksi. Väestöliitto osallistui ainoastaan kampanjaviestintään.
- Seksuaalioikeuskampanja Paljon enemmän kuin seksi
- Kannustavan vanhemmuuden kampanja Huomaa hyvä lapsessa
- Isovanhempien kehotunnekasvatuskampanja
- Kumita-kampanja 2020: Kondomi ei pilaa nautintoa, vaan mahdollistaa sen
- Nuorten Mun valinta -kampanja 2020: Vaikeatkin tunteet ja valinnat kuuluvat nuorten seurusteluun
- Tasa-arvo ja isät -videot ja podcastsarja työelämän tasa-arvosta ja perheystävällisyydestä, caset Kela, Deloitte, Lahti Energia.
- Aborttilain uudistamiskampanja #omatahto2020
- Varainhankintakampanja #tekojentiistai
- UNFPA-kampanja: Suomen/Väestöliiton ja UNFPAN yhteistyön merkitys seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien toteutumiseksi.
- Muita kampanjoita ja tapahtumia kanavillamme olivat mm. Perherauhan julistus, Veckan Sex, Puhutaan panemisesta, #mpkorona, #kehukumppania, Naisten päivä, Ystävänpäivä, Vauvan päivä, Vuoden isät, Pride, Perhebarometrin ja Väestöpoliittisen ohjelman julkaisemiset, yhteistyö HPV-rokotetta puolustavan somevaikuttaja Lääkäri Annin kanssa.

Väestöliitto kiinnostaa ja sitä haastetaan julkisessa keskustelussa

Julkaisimme vuoden aikana 30 Väestöliiton omaa tai yhteistyönä laadittua mediatiedotetta ja kannanottoa. Varsinaisia mediatilaisuuksia järjestettiin barometrin julkaisemiseksi ja väestöpoliittisen ohjelman lanseeraamiseksi. Väestöpoliittisen ohjelman lanseeraus (mikä toteutui pääosin verkossa). Mediaosumia oli 1 356, joiden tavoitavuus oli analyysin mukaan 3,7 miljardia, kasvua oli 7 prosenttia. Helsingin Sanomat tuotti eniten osumia, yli 200 kpl. Sen jälkeen tulivat järjestyksessä Ilta-Sanomat (67), Yle (57), Iltalehti (42) ja MTV-uutiset (40).

Kriittinen puhe ja suora maalittaminen ovat kiihtyneet erityisesti Twitterissä viime vuosien aikana, ja kritiikkiä on kohdistunut myös Väestöliittoon, toimintaamme tai yksittäisiin asiantuntijoihimme. Järjestimme kevään lopussa henkilöstölle tarkoitetun somehallintakoulutuksen, jonka tavoitteena oli ymmärtää ja auttaa meitä toimimaan tilanteissa, joissa meitä vastaan hyökätään voimakkaasti sekä kriisiviestinnässä yleensä. Koulutus sai paljon kiitosta osakseen ja poiki myös tarpeita muista keskustelutilaisuuksista.

Väestöliiton 80-vuotisjuhlavuoden suunnitteluun osana juh latoimikuntaa, laati alustavan viestintäsuunnitelman, kilpailutti videotuotantoyhtiöt ja graafiset suunnittelijat ja oli yhteydessä eri toimijoihin mahdollisen yhteistyön tiimoilta. Tilasimme juhlavuodelle videon, logon, someikonit ja uuden powerpoint-pohjan. Samalla laajensimme Väestöliiton brändiväripalettia.

Viestintä kehitti vuoden aikana osaamistaan mm. osallistamalla webinaareihin, joiden aiheina olivat saavutettavuus, korona-ajan viestintä, kriisiviestintä, somemainonta ja sisältömarkkinointi, asiantuntijarooli sosiaalisessa mediassa, somevaikuttajayhteistyö ja arvopohjainen viestintä.

Hyvä Kysymys palvelu liiton palveluiden keskiössä

Hyvä kysymys-verkkopalvelu otettiin käyttöön vuonna 2020. Riittävän tuen takaamiseksi yhteistyöstä kiinnostuneita järjestöjä tavattiin ja kumppanuuksia solmittiin maltillisesti. Kasvua tapahtui 22% prosentilla vuoteen 2019. Järjestökumppaneita alustalla 44. Teknisen kehittämisen viivästyneisyyden vuoksi STEAlta haettiin ja saatiin jatkoaikaa hankkeen rahoitukseen.

GDPR ja saavutettavuus teknisen kehittämisen keskiössä

Vuoden aikana alustan teknistä tietoturva- ja tietosuojatasoa parannettiin merkittävästi. Tekniset kehityskohteet paikallistettiin järjestelmän ja dokumentaation auditoinnilla. Tekniseen tietoturvaan liittyvät korjaukset sekä osa tekniseen tietosuojaan ja dokumentaatioon liittyvistä korjauksista saatiin valmiiksi vuoden 2020 aikana. Tietosuojan tason seurantaan laadittiin GDPR-riskikartta. Väestöliitto laati erilliset GDPR-sopimusliitteet kumppanijärjestöille.

Siteimprove-työkalun avulla pystyttiin vuoden 2020 aikana paikantamaan korjaamiskohteet ja seuraamaan sivuston saavutettavuuden tasoa. Palvelu saatiin lähes kokonaan digipalvelulain vaatimalle A- ja AA-tasolle sekä toimialan keskiarvo tasolle. Chatti siirrettiin uuteen palvelinympäristöön syksyllä 2020. Sivuston kieliversiointi valmistui.

Henkilöstöresursseja lisättiin tiimiin palvelujen tuloksellisen markkinointitoimenpiteiden mahdollistamiseksi.

Vuosi 2020 oli erittäin onnistunut. Palvelussa oli lähes 1,9 miljoonaa istuntoa (+140% vuoteen 2019) sekä lähes 1,3 miljoonaa uutta kävijää (+161% vuoteen 2019).

Käyttöönottokoulutuksia järjestettiin 30 kpl ja osallistujia oli kaikkiaan 160. Koulutuksen palautteen keskiarvo oli 4,3 (asteikolla 1-5). Käyttötukipyynnöitä tuli sähköpostitse ja puhelimitse 415 kpl. Kaikkiin pystyttiin reagoimaan tavoitteellisessa 7 vuorokauden vasteajassa. Ylläpitäjille uudistetut kirjalliset ohjeet sekä 30 video-ohjetta alustan itsenäiseen ylläpidon tukemiseen. Vastaanotto oli positiivista.

Markkinointi tuotti tulosta

Onnistuneita valtakunnallisia markkinointikampanjoita aloitettiin, joilla pyrittiin tavoittamaan kaikenikäisiä potentiaalisia palvelun käyttäjiä. Digimainonnassa lievää painotusta Hyvä kysymyksen tarjontaan kohdistuville yleisöille (parit, perheet ja nuoret).

Kaksi 30 päivän mittaista, kaikenikäisille suunnattua koko Radiomedian kattavaa radiokampanjaa tavoitti 70 kanavalla 2,7 miljoonaa kuulijaa. YLE TV1:ssä näytettiin yhteiskunnallinen tietoisuus kymmenen kertaa maaliskuussa, joka tavoitti 1,2 miljoonaa yli 15-vuotiasta. Hyvä kysymys esiteltiin myös Veikkauksen Lottoinsertissä MTV3-televisiokanavalla, jonka tavoitavuus katseluaikaan oli n. 500 000 katselijaa. Pride-tapahtumapäivänä Helsingin Rautatientorin jätinäytössä pyörinyt brändivideo tavoitti arviolta 250 000 henkilöä.

Hakukonemarkkinoinnilla tehtiin Hyvä kysymys -brändiä sekä valittuja palveluja ja sisältöjä näkyväksi Googlessa. Lisäksi teimme kahden kuukauden mittaisen display-mainoskampanjan brändivideoilla ja bannereilla Youtubessa ja Google display-verkostossa, jotka tavoitti 102 838 käyttäjää.

Hakukonemainonnalla sivuston liikenne kasvoi 7,6 prosenttia. Hakukoneiden kautta orgaanisella haulla sivustolle tuleva liikenne kasvoi edelliseen vuoteen nähden 12 prosentilla ja oli 67,4 prosenttia. Hyvä kysymys löytyi omalla brändinimellä hakutulossivulta. Somemainontaa tehtiin sisältömarkkinoinnin sekä mainonnan keinoin kohdennetusti Facebookissa. Orgaaninen sisältö tavoitti 31 529 käyttäjää ja mainokset 311 810 käyttäjää. Hyvä kysymys sai myös näkyvyyttä kumppani- ja sidosryhmäjärjestöjen omissa medioissa sekä valtakunnallisissa medioissa.

Kumppanuuksien hoitoa ja käyttäjäpalautteen keräämistä

Järjestimme kumppanitapaamisia yhteistyössä mukana olleiden järjestöjen kanssa kerätäksemme palautetta yhteistyöstä sekä alustan kehittämisajatuksia, johon oltiin tyytyväisiä. Myönteistä palautetta saatiin sujuvasta yhteistyöstä ja asiantuntevasta palvelusta. Palvelun käyttäjien palautetta kartoitettiin verkkokyselyllä, johon saimme suurimmaksi osaksi positiivista palautetta.

Koronan vaikutukset

STM:n pyynnöstä verkkopalveluun tuotettiin koronatilannetta käsitteleviä, ihmisten hyvinvointia vahvistavia ja jaksamista kannustavia artikkeleita sekä kohtaavia chat-palveluita. Keskusteluissa nousivat esille koronan vaikutukset lapsiin, nuoriin, parisuhteisiin ja perheisiin sekä masennukseen liittyvät sisällöt. Hyvä kysymys liittyi korona ajan yhteistyökampanjoihin ja -kokoomapalveluihin (SOSTE, STM, THL, Valtioneuvosto: Suomi toimii). Kävijämäärät kasvoivat maaliskuussa +33 prosenttia ja uusia kumppaneita halusi mukaan toimintaan.

Korona vaikutti markkinointi palveluihin kohderyhmien kanssa. Tapahtumat peruuntuivat eikä materiaalia ollut mahdollista jakaa. Korona vaikutti myös suurien postitusten perumiseen. Kohtaamiset jouduttiin korvaamaan käyttäjien yhteisellä verkkokyselyllä.

Hallinnon tehostamisen ja muutoksen vuosi

Väestöliiton hallinnolliset työkokonaisuudet on organisoitu mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Keskitettyä hallintoa on pyritty keventämään ja samalla pyritty siirtämään vastuuta enemmän liiton tiimeille ja hankkeille. Liiton keskitetyt talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut keskittyvät siten enemmän ohjaamaan ja koordinoimaan tätä tiimeissä toteuttavaa työtä kuten talouden seuranta tai työhyvinvoinnin edistämistä. Esihenkilötyöllä on hajautetummassa mallissa erittäin suuri painoarvo ja esihenkilöiden osaamisen kehittämiseen olemme vuoden aikana panostaneet ja tiedostaneet sen tärkeyden. Väestöliitto-konsernin tytäryhtiöt ovat itsenäisiä yhtiötä ja niiden osalta koordinointi ja tukityö laskutetaan konsernin sisäisten laskutusperiaatteiden mukaisesti.

Henkilöstön työhyvinvointi ja sen edistäminen pysyi edellisen vuoden tapaan yhtenä tärkeimmistä asioista. Tavot edistää ja kehittää työhyvinvointia ovat moninaisia ja yksi edistämistapa liitossa on säännöllisesti kokoontuva työhyvinvoinnin ryhmä, joka laatimansa työhyvinvoinnin suunnitelman mukaan kehittää työhyvinvointia käytännönläheisin keinoin. Koronapandemia ja sen vaikutukset on nostettu erittäin tärkeäksi kokonaisuudeksi. Pyrimme myös etätyöolosuhteissa kiinnittämään huomiota työntekijöiden jaksamiseen järjestämällä säännöllisiä koko henkilökunnalle kohdennettuja etätapaamisia.

Lisäksi olemme jatkaneet työhyvinvoinnin tuloksien mittaamista mittarein, ja näistä esimerkkinä toimii hyvin vastaanotettu työterveyspalveluiden Pulssi-kysely, joka keskittyy nimenomaisesti ajankohtaisiin lyhyen aikavälin hyvinvoinnin kehittämisalueisiin.

Liiton talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä on muutoksien yksi keskeisimmistä vaikuttamista. Toimintojemme ja toimintatapojemme kriittinen tarkastelu ja tarvittavat muutokset ovat keino vauhdittaa talouden tasapainottamista. Toteutamme keskitettyjä hallinnollisia tukipalveluja pienemmällä henkilömäärällä. Talouden tasapainottamisen tavoitetta johdetaan nimenomaan pitkällä aikajänteellä ja olemmekin panostaneet useampivuotisiin taloussuunnitelmiin ja -skenaarioihin.

Vuonna 2020 merkittävä toiminnan tehostumisen ja toimintatapojemme uudistamisen osoitus oli onnistunut talouspalveluiden ulkoistus ja siirtyminen täysin sähköiseen ja reaaliaikaiseen taloushallinnon järjestelmään, jota liitossa hyödynnetään itsenäisesti hajautetulla toimintatavalla. Vuoden kuluessa jatkoimme myös sähköisen HR-järjestelmämme kehittämistä ja myös sen hajautettua hyödyntämistä.

Konsernitasolla Väestöliiton hallintoa ohjaa hyvän hallintotavan periaatteet ja niiden dokumentaatio. Hyvä hallintotapa linjaa hyvän hallinnon periaatteet hallitustyöskentelystä yksittäisiin talousohjeistuksiin asti. Ne selkeyttävät ja varmentavat toimintatapojamme. Hyvän hallinnon dokumentteja päivitettiin muuttuneiden tietojen osalta loppuvuoden aikana.

Varainhankinnan osalta vuosi oli merkittävä. Liiton hallitus on pitkään linjannut, että varainhankintamme keskiössä on liiton omistaman Väestöliiton Hyvinvointi Oy:n (ent. Väestöliiton Terapia- ja kotipalvelut Oy) liiketoiminta ja yhtiöstä saatava vuotuinen tuotto. Tämä on edelleen varainhankintamme tukipilari ja yhtiön tehtävänä on tuottaa varoja liiton yleishyödylliseen toimintaan. Sen oheen syksyllä 2020 päätettiin käynnistää systemaattinen ja ammattimainen keräykseen, lahjoituksiin ja yritys yhteistyöhön keskittyvä varainhankinta, joka monipuolistaa liiton varainhankinnallisia tavoitteita ja vahvistaa myös liiton brändiä. Tätä varainhankinnan aluetta vahvistettiin myös rekrytoimalla siihen kokenut varainhankintaan erikoistunut ammattilainen.

Väestöliitto-konsernin talous

Väestöliitto ry on konsernin emoyhteisö, jonka tytäryhtiöitä ovat Väestöliiton Hyvinvointi Oy ja Kiinteistö Oy Kalevanpoika. Väestöliitto omistaa molemmat tytäryhtiöt kokonaan.

Väestöliitto ry:n vuoden 2020 tilinpäätöksen tuloslaskelma osoittaa ylijäämää 8.033 euroa (v. 2019; -303 723 €), ja taseen loppusumma on 5.105.406 euroa (v. 2019; 5 164 635 €). Toimintamme tuotot olivat 4 865 776 euroa (v. 2019; 4 280 608 €), kulut ilman poistoja 4 808 448 euroa (v. 2019; 4 546 281 €) ja poistot 49.294 euroa (v. 2019; 38 050 €).

Saamamme sosiaali- ja terveysministeriön avustusosasto STEAn (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) yleisavustus pysyi samana kuin edellisenä vuonna ollen 879 552 euroa.

Toteutunut toiminnallinen tuloksemme oli -183.000 alijäämäinen budjetoidun tuloksen ollessa -169.000 alijäämäinen. Kirjanpidollisen ja toiminnallisen tuloksen eroon vaikutti kertaluonteinen 192.000 euron myyntivoitto liiton omistaman asunnon myynnistä. Toiminnallinen tuloksemme oli odotettu ja tuloskehityksellä on edelleen oikea suunta, jota vahvistetaan talouden tervehdyttämistoimenpiteillä sekä jatkamalla toimintatapojemme tarpeellisia muutoksia.

Väestöliitto-konsernin tulos oli -283 599 euroa (v.2019; -224 553 €). Tuloksen alijäämäisyys johtuu Väestöliiton Hyvinvointi Oy:n negatiivisesta tuloksesta. Yhtiön vuosi oli haasteellinen ja koronapandemia vaikutti merkittävästi yhtiön kannattavuuteen. Myös muut kertaluonteiset erät painoivat tulosta negatiiviseksi. Tehtyjen toimenpiteiden ansiosta yhtiön viimeinen neljännes oli parempi sekä liikevaihdollisesti että tuloksellisesti. Vuosi 2021 on käynnistynyt positiivisesti sekä kasvun että kannattavuuden osalta. Kiinteistö Oy Kalevanpojan osalta vuosi sujui suunnitellusti ja tulos oli positiivinen. Konsernin rahavarat vähenivät edellisestä vuodesta 162 613 euroa ja olivat vuoden lopussa 667 307 euroa.

Tukea nuorille ja nuorille aikuisille ihmissuhteisiin

Väestöliiton Nuoruuden ihmissuhteet -toiminnassa tuetaan nuoria ja nuoria aikuisia heidän seurustelu- ja parisuhteissaan sekä seksuaalisuuteen liittyvissä pohdinnoissa. Toimintamuotoina on verkkoauttaminen ja tiedon tuottaminen nuorille.

Toiminnan tavoitteena on keskusteluavun ja verkkopalveluilla tarjota helpotusta seurustelu ja parisuhteissaan huolestuneille nuorille ja nuorille aikuisille. Tiedon avulla vahvistetaan nuorten toimijuutta sekä lisätä tietoisuutta nuorten ja nuorten aikuisten seksuaalisesta hyvinvoinnista. Toimintaa rahoittaa STEA kohdennetulla toiminta-avustuksella.

Koronapandemia vaikutti toimintaan peruen sekä nuorten että ammattilaistapahtumia, lisäksi alkuvuodelta moni tapahtuma peruuntui tai siirtyi loppuvuoteen. Palveluissamme pandemia kuului suoraan nuorten sanoittamana vähän, nuoret halusivat edelleen keskustella seksuaalisuuden ja seurustelun sekä murrosiän kysymyksistä seksuaalineuvonta-chatissa. Keväällä nuorten muuttunut arki näkyi mm. chatissa rauhallisempaa asiakasvirtana. Elokuusta eteenpäin chatin linjoilla oli ruuhkaa ja koko vuonna chattiin pyrki 2632 keskustelijaa ja heistä 1383 kanssa keskusteltiin chatissa.

Nuoret aikuiset saivat keskustelua-apua parisuhteen ja etäsuhteen teemoihin päivystys-chatissa. Keskusteluja käytiin 79 aikuisen kanssa mm. etäsuhteen ylläpidosta, parisuhteesta. Päivystyschatin toiminta vilkastui vuoden loppua kohti, teknisten ongelmien helpottaessa. Etäsuhteessa elävien tueksi tuotimme aineistoa mm. tietoartikkelien ja podcastin muodossa. Uutena toimintona teimme luentoja verkkoon Hyvä kysymys -alustalle nuorille seksuaalisuuden teemoista.

Päivystysluontoisen chatin lisäksi tarjosimme nuorille ja nuorille aikuisille ajanvarauksella toimivia chatkeskusteluja. Vuoden aikana ajanvarauschateissa käytiin 171 keskustelua, osa asiakkaista tukeutui keskusteluapuun chatissa useamman kerran.

Nuorille suunnattu kysymyspalstalla vastasimme 84 nuoren kysymykseen, lisäksi teimme yhteistyötä Koordinaatin kanssa Nuorten elämä -sivustolla kysyttävää-palstalla ja vastasimme vuoden aikana seksuaalisuuden teemoihin liittyviin kysymyksiin. Yhteensä vastasimme 116 nuoren kysymykseen. Järjestöyhteistyötä teimme mm. tarjoamalla järjestöjen vapaaehtoisille Teamsin kautta koulutustilaisuuden seksuaalisuudesta keskustelemisesta nuorten kanssa.

Syksyllä avasimme loppuvuoden ajaksi päivystyschatin, jossa Väestöliiton asiantuntijalääkäri vastasi nuorten kysymyksiin kerran viikossa. Palvelussa ehdittiin keskustella 42 nuoren kanssa ja se täydensi palveluitamme koronapandemian aikana.

Keväästä alkaen olimme mukana tuomassa esiin nuorten kokemuksia korona-ajasta #mpkorona-kyselyllä, esittelimme nuorten seksuaalineuvontachattia Oodi seksuaalisuudelle tapahtumassa ja osallistuimme Parisuhdepäiviin. Järjestöyhteistyötä teimme mm. ohjausryhmätyöskentelyn sekä erilaisten yhteistyökuvioiden kautta.

Olimme mukana Kesäkumi-kampanjassa, joka koronatilanteen vuoksi tapahtui verkossa. Pidimme chatteja Hyvä kysymys -palvelualustalla sekä olimme keskustelemassa Jodelissa nuorten kanssa Kesäkumin merkeissä. Lisäksi toteutimme Lukiolaisten liiton, Sakki Ry:n ja Sexpon kanssa Puhutaan panemisesta -kampanjan nuorille sekä oman Mun valinta -kampanjan syksyllä Poikien Puhelimen kanssa ja yhdessä osallistuimme myös Ylen Luuserit-kampanjaan poikien seksuaaliterveydestä tuomalla asiantuntijänäkemyksiä sekä vastaamalla nuorten kysymyksiin Youtubessa kampanjan aikana.

Turvallinen urheiluharrastus nuorille

Väestöliiton ja suomalaisen urheilun yhteistyöhankkeessa vaikutetaan urheilun lajiliittoihin, seuroihin ja harrastajiin epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisemiseksi. Väestöliitto on asiantuntijataho ja ylläpitää matalan kynnyksen auttavaa palvelua puhelimitse ja chatissa, lisäksi yhteyttä voi ottaa verkkosivuston kautta. Kyseessä oli STEAn rahoittaman kolmivuotisen hankkeen viimeinen vuosi.

Pandemia ja rajoitustoimet vaikuttavat suuresti urheiluharrastuksiin ja tämä näkyi hankkeen toiminnassa ja palvelussa. Vuosittain kasvussa olleet yhteydenotot asiakkailta vähenivät, kun harrastusmahdollisuuksia rajoitettiin. Päivystyspalveluun otti vuoden aikana 171 yhteydenottoa. Valmentajille suunnattu verkkokurssi julkaistiin keväällä, ja se sai kiitosta urheilutoimijoilta. Tuotettiin vanhemmille materiaali tukemaan epäasiallisen käytöksen ehkäisyä.

Hankkeessa jatkettiin yhteistyötä suomalaisen urheilun kanssa ja kolmantena hankevuonna toteutettiin 23 koulutusta lajiliitoilla ja seuratoimijoille, toteutettiin yhteistyössä Suekin kanssa koulutuskiertue.

Asiantuntija piti puheenvuoron kesällä opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoimassa urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnassa. Syksyllä oltiin mukana Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa -tutkimuksen julkaisutilaisuudessa. Lisäksi hankkeen näkökulmia tuotiin blogien ja mielipidekirjoitusten kautta esiin. Hankkeen tuotoksia ja materiaaleja halutaan hyödyntää harrastustoiminnassa urheilua laajemminkin ja autettiin Uudenmaan pelastusliittoa mukauttamaan aineisto palokunnille.

Toiminta jatkuu STEAn rahoituksella vuoden 2021.

Seksuaalikasvatusta kouluihin

Seksuaaliterveyden edistämishanke yläkouluikäisille nuorille eli Kumita-kampanja on useamman vuoden tarjonnut Suomen yläkoulujen kahdeksaslukkalaisille nuorille kondomeja ja tietomateriaalia nuorille ja kasvattajille vuosittain vaihtuvasta temasta. Vuonna 2020 sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön rahoittama hanke toteutettiin poikkeusoloista huolimatta suunnitelman mukaisesti, lukuun ottamatta peruuntuneita tapahtumia. Kondomeja lähetettiin 845 kouluun yhteensä 75 000 kpl.

Kumita-kampanjassa tuotettiin nuorille tietosisältöjä mm. artikkeleja, testejä ja nettiluentoja Hyvä kysymys -palvelualustalle ja tuettiin vanhempia sekä ammattilaisia seksuaalikasvatuksessa. Hankkeessa tuotettiin videot kondomin käytöstä sekä c-hepatiitista nuorille, c-hepatiitti tietoa levitettiin myös koulujen kautta oppilaille. Yhteistyötä c-hepatiittitiedossa tehtiin Duodecimin kanssa ja viestinnällistä yhteistyötä Suomen terveydenhoitajaliiton, Koordinaatin ja sekä Syöpäjärjestöjen Fressiksen kanssa.

Turvataitomateriaalia ammattilaisille

Vuoden 2019 syksyllä alkanut Opetushallituksen rahoittama TUTKA Päijät-Hämeen turvataitokasvatusmalli -hanke päättyi vuoden 2020 lopussa. Väestöliitto toimi asiantuntijatahona yhteistyöhankkeessa Lahden ammattikorkeakoulun ja Lahden kaupungin kanssa. Hankkeessa tuotettiin aineistoa kouluille groomingin ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen kouluissa, koulutettiin opettajia ja koulunhenkilökuntaa temasta ja tuotettiin ja koottiin materiaalia tukemaan koulujen turvataitokasvatusta sekä koulujen turvallisuussuunnitelmia huomioimaan aihe. Turvataitomallia kehitettiin viidessä työpajassa ja opetus, oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstölle järjestettiin kaksi webinaaria. Lisäksi kaikille kouluasteille pidettiin neljä luentoa. Väestöliitto osallistui asiantuntijana koulutuksien suunniteluun ja toteutukseen sekä materiaalin tuottamiseen. Pandemia tilanne muutti hanketta merkittävästi ja suunnitellut työpajat muuttuivat webinaareiksi ja verkkoluennoiksi. Hankkeen lopputuotoksena syntyneet materiaalit ja ohjeistukset tulivat loppuvuonna Väestöliiton ammattilaisille suunnatuille verkkosivuille.

Poikien Puhelimen päivystyspalveluissa yli 12 000 yhteydenottoa

Poikien Puhelin on alle 20-vuotiaille pojille ja nuorille miehille tarkoitettu matalan kynnyksen puhelin- ja verkkopalvelu. Ilmainen ja anonyymi puhelin ja chat palvelee joka arki-iltapäivä. Kohderyhmää tavoitetaan myös omilla kanavilla YouTube:ssa ja Twitch-suoratoistopalvelussa sekä Instagramissa. Toimintaa rahoittaa STEA kohdennetulla toiminta-avustuksella.

Keväällä koronapandemian aiheuttama lockdown ja koulujen siirtyminen etäopetukseen näkyi Poikien Puhelimesta syvänä ja äkillisenä notkahduksena soittoyritysten määrässä: pois jäivät erityisesti alkuiltapäivien porukalla soitetut puhelut, mutta myös yksin koulumatkalta tai kotoa soittavat. Tähän arvioitiin vaikuttaneen monien vanhempien etätyöskentely, jolloin mahdollisuudet soittaa omassa rauhassa vähenivät. Kesän ja syksyn aikana volyymit palautuivat lähes normaaliin, mutta vuoden aikana vastattujen puhelujen määrä (8937) kuitenkin laski noin neljänneksellä edellisvuoteen verrattuna. Palveluun aukioloaikana tulleista puheluista pystyttiin vastaamaan 58 prosenttiin. Vuoden 2020 satsaus chatin aukioloaikojen pidentämiseen otettiin hyvin vastaan. Kevään notkahduksesta huolimatta vuoden aikana käytiin 3220 chat-keskustelua, joka on yli 40 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna. Palveluja markkinoitiin entistä näkyvämmiin Google-hakusanamainonnalla sekä Snapchat-kampanjoilla kesäkuussa ja elokuussa.

Suosituimpia aiheita päivystyspalveluissa ovat myös koronapandemian keskellä kehon kehitys, seksuaalisuus, seurustelu- ja kaverisuhteet sekä vapaa-aikaan liittyvät kysymykset. Koronavirus ja pandemiatilanne olivat lopulta harvassa yhteydenotossa päällimmäisenä mielessä, vaikka niiden vaikutuksia arkeen ja ihmissuhteisiin saatettiin sivuta jossakin vaiheessa keskustelua. Maaliskuun jälkeen palvelussa todettiin kuitenkin merkittävä kasvu lastensuojelullista huolta herättäneiden yhteydenottojen määrässä, jonka koettiin olevan yhteydessä vallitsevaan tilanteeseen.

Animaatioita ja livestriimejä Poikien Puhelimen YouTube- ja Twitch-kanavilla

YouTube-kanavalla tapahtui mullistuksia, kun Osuuskunta Tradekan lahjoitus mahdollisti tiimin vahvistamisen vuoden 2020 ajaksi omalla animaattorilla. Poikien Puhelimen videoista tutut pehmolelut antoivat tilaa animoiduille hahmoille, joiden seurassa yhteensä 60 animaatiossa kohderyhmälle tarjottiin tietoa kehosta ja kasvusta, ihmissuhteista, seksuaalisuudesta, mielen hyvinvoinnista, vapaa-ajasta ja yhteiskunnallisista ilmiöistä sekä vuoden 2020 erityisteemoista taloustaidoista ja seksuaalioikeuksista. Keväästä 2020 lähtien kanavalla on myös striimattu livenä noin kerran viikossa, mikä on tarjonnut kohderyhmälle mahdollisuuksia reaaliaikaiseen vuorovaikutukseen. Kanavalla postattujen kysymysten ja kommenttien määrä miltei kolminkertaistui (yhteensä 5483) edelliseen vuoteen verrattuna. Twitchissä tehtiin vuoden aikana 36 pelistriimiä. Toiminnalla tavoitettiin yli 1300 uniikkia katsojaa ja striimit poikivat melkein 9000 kommenttia tai kysymystä.

Perheiden ja lasten hyväksi

Kannustava vanhemmuus

Kannustava vanhemmuus -toiminta vahvistaa kuormittuneiden pienten lasten vanhempien vanhemmuutta ja parisuhteita verkkopalveluiden ja tiedontuotannon keinoin. Toimintaa rahoittaa STEA kohdennetulla toiminta-avustuksella. Korona-pandemia on lisännyt entisestään digitaalisten palveluiden merkitystä matalan kynnyksen vahvistavassa ja ehkäisevässä järjestytyössä.

Koronapandemian alkuvaiheessa muokkasimme palvelujamme ja palvelukuvauksiamme niin, että asiakkaiden on helppo käsitellä myös koronan aiheuttamia pulmia ja huolia. Lisäksi pidimme vanhemmille ryhmä-chatteja. Kohtaavat vanhempainryhmät peruttiin ja työmme siirtyi entistä enemmän etä- ja digipalveluiksi. Tuotimme suuren määrän koronaan liittyviä artikkeleita (myös eri

kielillä) sekä videosarjan perheiden tueksi korona-aikaan. Eri tahojen tuottamaa monikielistä koronatietaa koottiin yhteen Hyvä kysymys -alustalle.

Palveluiden kehittämisessä ja kohdentamisessa keskeisessä roolissa oli vapaaehtoisista vanhemmista koostuva asiakasraati. Raadin jäsenistöä kasvatettiin vuoden mittaan 219 vanhempaan ja heille toteutettiin neljä kyselyä.

Tarjosimme pienten lasten vanhemmille palvelupaletin, joka koostuu verkkopalveluista, puhelinneuvonnasta, ryhmävierailuista ja tiedontuotannosta. Tekstipohjainen chat-palvelu mahdollistaa kasvokkaista neuvontaa ja puhelinta paremmin nimettömyyden, matalan kynnyksen sekä julkisia palveluita täydentävän luonteen, johon palveluilla pyrimme. Päivystävässä Perhepulma-chatissa ammattilaisemme päivysti aamupäivisin viitenä päivänä viikossa. Vanhemmille suunnatut päivystysluonteiset Parisuhdepuhelin ja Perhepulma-chat päivystivät vuoden mittaan yhteensä 616 tuntia. Palvelimme maahanmuuttajataustaisia vanhempia suomen-, englannin- ja venäjänkielisellä puhelinpalvelulla, johon voi jättää soittopyynnön. Tuimme maahanmuuttaneiden vanhemmuutta alkuvuodesta myös vierailemalla maahanmuuttajien ryhmätapaamisissa yhteistyöjärjestöissä.

Palvelimme vanhemmuudessa tai parisuhteissa haasteita kokevia ajanvarauksella toimivilla chateilla. Käynnistimme ”Kysy asiantuntijalta” Q&A-palstan, jossa julkaistiin vastauksia yleisesti mielenkiintoisiin vanhempien kysymyksiin. Palvelupalettimme kohtasi, neuvoi ja kannatteli vuoden mittaan eri palvelumuodoissa yhteensä 1 083 vanhempaa.

Tuotimme tietoa videoina, verkkokursseina, webinaareina ja tietoartikkeleina. Valmistelimme uuden pienten lasten vanhempien parisuhdekurssin, jonka julkistaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle. Jo aiemmin valmistunut Tunnekeskeinen parisuhdekurssimme on ollut yksi Väestöliiton suosituimpia verkkoaineistoja. Kurssin aineistoilla Hyvä kysymys -alustalla oli vuonna 2021 lähes 145 505 katselua (page views). Kaiken kaikkiaan vanhemmuuden verkkoaineistoilla oli yli 800 000 katselua.

Tieto Väestöliiton vanhemmille tarjoamista palveluista tavoittaa kohderyhmän somen, mediahaastattelujen ja neuvoloiden kautta. Tuotimme some-päivityksiä useita kertoja viikossa. Vuoden lopussa Vanhempien Väestöliiton Facebook-sivulla oli 12 000 seuraajaa ja teini-ikäisten vanhemmille tarkoitettussa, suljetussa Urpot-ryhmässä yli 1 100 jäsentä. Vuoden aikana annoimme kaikkiaan 84 haastattelua printti-, televisio- ja radiomedialle. Neuvolauutiskirjeitä lähetettiin neljä kertaa (levikki 1 200) ja neuvoloiden kautta levitettiin esitteitä, julisteita ja ajanvarauskortteja yli 7 000 kpl. Tuotimme verkkosivuilta tulostettavia vanhemmuuden ”apuvälineitä” kuten vauvan päivän kulku -taulukon, lautapelin ja muistilistan.

Systemaattisesti kerätyn palautteen perusteella asiakkaamme saivat hakemaansa tukea vanhemmuuteen ja parisuhdekysymyksiin. Kaikista palautetta antaneista parisuhdepuhelimien ja ajanvarauschattien asiakkaista yli 90% koki hyötynensä palvelusta. Perhepulma-päivystyschatin asiakkaista 77% koki hyötynensä palvelusta. Verkkopalvelumme asiakkaat ovat kertoneet palveluiden hyödyistä itselleen avoimissa palautteissa mm. seuraavasti:

”Hei, kiitos kovasti ajastasi ja ajatuksistasi <3 Kiva tällainen mahdollisuus saada keskusteluapua. Harmi etten ole aiemmin löytänyt tätä. Joo, tuntuu nyt selkeämmältä :)”

”ihanaa kun on joku jolle puhua”

”Olen soitellut päivän aikana eri puhelimiin ja tästä oli ehdottomasti eniten hyötyä ja hyviä vinkkejä käytännön arkeen. Olen vaikeassa tilanteessa ja nyt vasta rauhoituin, kun sain puhuttua teidän henkilön kanssa.”

”Kiitos, että teillä on tällaisia matalankynnyksen palveluita, joissa saa näin nopeasti juteltua ammattilainen kanssa!”

”Kiitos, ettei haastavan uhmaikäisen kanssa painimista kuitattu jo neuvolassa kuullulla ’se on uhmaa ja se kuuluu ikään’. Sama se, mutta vanhemmalle tilanne voi olla hyvinkin kuormittava.”

Kannustava vanhemmuus tekee yhteistyötä kumppanijärjestöjen kanssa. Vuonna 2020 kumppanuusverkostossa jatkoivat ADHD-liitto, Kirkkohallituksen LapsiArkki, Adoptioperheet, Sateenkaariperheet, Yhden vanhemman perheiden liitto, Suomen uusperheiden liitto, Marttaliitto ja Familia ry. Kumppanuusverkoston kanssa tuotimme yhteisiä tietoaineistoja ja palveluita Hyvä kysymys -alustalle ja jaoimme asiantuntemusta sekä tiedotimme kohderyhmillemme.

Sukupolvien Sopu

Maassamme on yli miljoona monen ikäistä, näköistä ja henkistä isovanhempaa. Sukupolvien sopu -toimintamme tarjoaa käytännönläheistä tietoa ja tukea, jakaa isovanhempien kokemuksia sekä tarjoaa vertaistukea kasvokkain, puhelimitse ja verkossa. Toimintamme taustalla on sukupolviketjuihin liittyvää tutkimustietoa sekä vankkaa käytännön työn kokemusta. Autamme isovanhempia vahvistamaan itsetuntemustaan, kannustamme sovitteluun toimintaan sukupolvien välisissä suhteissa sekä parannamme isovanhempien henkistä hyvinvointia ja jaksamista. Teemme myös yhteistyötä muun muassa Senioriverkon, Suomen Punaisen Ristin, HelsinkiMission ja Valli ry:n kanssa. Toimintaa rahoittaa kohdennetulla toiminta-avustuksella STEA. Toimintaa pyritetään yhden asiantuntijan voimin.

Toiminnossa pidettiin sukupolvineuvontoja 42 kertaa. Neuvontaan osallistui kerrallaan yhdestä kolmeen asianosaista ja asiakkaita oli yhteensä 20. Kasvokkaisista tapaamisista luovuttiin pandemiatilanteen vuoksi, ja tapaamisia ryhdyttiin toteuttamaan etänä Teams-alustalla. Isovanhempien päivystävä puhelin palveli kerran viikossa tunnin verran. Neuvontapuhelut olivat keskimäärin 40 minuutin pituisia. Vuoden aikana vastattiin lähes 500 sähköpostiin liittyen isovanhemmuuden kysymyksiin. Verkko- ja printtimedioihin (mm. YLE, HS, IS, ET) annettiin 29 haastattelua isovanhemmuudesta, vanhemmuudesta ja ihmissuhteista. Somessa (LinkedIn ja Twitter) on saatettu lähes 2 miljoonan somen käyttäjän tietoisuuteen tarjolla olevia palveluita ja tietoaineistoja. Sukupolvien sopu ja Lasten kehotunnekasvatus -hanke järjestivät lokakuussa yhteistyössä somekampanjaviikon ”Isovanhempi kehotunnekasvattajana”.

”Suukkoja ja säröjä sukupolvisuhteissa” -kirja valmistui loppuvuodesta. Oppaan kirjoitusprosessissa toimi mukana esilukijoina ja kommentaattoreina 13 isovanhempaa. Kirjaa postitettiin marras-joulukuussa kaikkiin maamme kirjastoihin, lukuisiin järjestöihin sekä kirjan arviointiraatiin osallistuville henkilöille. Kirjan sähköisen version voi lukea Väestöliiton verkkosivuilta tästä linkistä <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/774c829f-suukkoja-ja-sarvoja.pdf> . Kirjasta on kerätty palautetta useilta kymmeniltä isovanhemmalta, joista lähes kaikki suosittelisivat kirjaa muiden isovanhempien luettavaksi ja 73 prosenttia suosittelisi kirjaa aikuisten lasten, miniöiden ja vävyjen luettavaksi.

Isovanhemmuuteen tukea antava Sukupolvien sopu -toiminta on saanut puhelinpalvelustaan, sähköpostineuvonnastaan ja kasvokkaisista tapaamisistaan runsaasti myönteistä palautetta asiakkailta. Sovittelutapaamisissa on käynyt eri sukupolvien edustajia etsimässä sopua yhteydenpitoonsa, ja tulehtuneita tilanteita on onnistuttu laukaisemaan. Yhden asiakkaan kirjoittaman palautteen mukaan:

”Keskustelut ovat tuoneet heti alusta alkaen niin paljon elämäniloa ja energiaa elämäni. Hienoa kun on joku ammattilainen, jolla on juuri tästä asiasta pitkä kokemus ja joka ajattelee minun parasta ja ymmärtää tilanteen täysin. Myös vaikeita asioita olemme käsitelleet ratkaisukeskeisesti. Ihanaa huomata, että en ole yksin tällaisessa tilanteessa, vaan meitähän on paljon.”

Lasten Kehotunnekasvatus

Kehitimme lasten Kehotunnekasvatusta, eli lasten ikätasoista seksuaalikasvatusta, kolmessa hankkeessa. Koulutimme varhaiskasvatuksen ammattilaisia sekä kehitimme työvälineitä ja toimintamalleja pienten lasten tasapainoisen ja turvallisen psykofyysisen kehityksen edistämiseksi STEA-rahoitteisessa hankkeessa. Tuotimme **Lasten kehotunnekasvattaja - koulutuksia**, työpajoja ja vanhempainiltoja Lapissa, pääkaupunkiseudulla ja Riihimäellä. Koulutukset toteutimme varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen ammattilaisille Opetushallituksen ja STEAn rahoituksella.

Lapin varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen henkilöstöä koulutettiin painottaen turvataitoihin ja häirinnän ennaltaehkäisyyn kymmenen opintopisteen Väestöliiton kehotunnekasvattajan nimikkeen tuottavana kokonaisuutena. Pätevyyden suoritti 38 ammattilaista. Lisäksi yksittäisiä koulutuksia on pidetty yhteensä 800 ammattilaiselle. Alkuvuonna koulutuksia pidettiin Riihimäellä, Helsingissä, Inarissa ja Kittilässä, myöhemmin koulutukset siirtyivät pandemiatilanteen seurauksena verkkoon etäkoulutuksiksi. Ammattilaisille on järjestetty eri teemoista ohjattuja vertais-chatteja; varhaiskasvatuksen vanhempainilloissa ja vanhempain-chateissa kehotunnekasvatuksen asiantuntijat ovat kohdanneet noin 100 vanhempaa.

Kolmen päiväkodin ammattilaiset ja ryhmä vanhempia ovat sitoutuneet pitkälle ajanjaksolle **kehittämään materiaaleja varhaiskasvatuksen käyttöön**, myös lasten kanssa yhdessä. Aineistot on tuotettu verkkoon ja osin painettuina. Tuotettuja aineistoja sijoitettiin uudistuneelle verkkosivustolle www.vaestoliitto.fi/kehotunnekasvatus. Aineistoja ovat mm.

- Starttipaketit ammattilaisille, vanhemmille ja lapsille
- Puheeksi ottamisen kortit ja ohjaajan opas
- Kehotunnekasvatuksen kuvakirjalista ja lista lauluista
- Toiminnallisista harjoituksia kehotunnekasvatukseen
- Mitä on kehotunnekasvatus: WHO:n kahdeksan aihetta

Olemme tuottaneet 30 tekstitettyä videotietoiskua tai luentoa verkkoon, mm. viisi alustusta häpeästä kehotunnekasvatuksessa. Lyhyitä diavideoita tuotimme 15. Kehitimme Pisarapuuttumisen mallin häirinnän ennaltaehkäisyyn varhaiskasvatuksessa yhteistyössä akatemiaturkija Tuija Huukin kanssa. Painettuina tuotettiin haitariesite ”Mitä on lapsen seksuaalisuus”, puheeksi ottamisen kortit ja ohjaajan opas. Aineistoja tuotettiin suomeksi, ruotsiksi ja saamen kielillä.

Teimme tiivistä koulutus- ja ohjausyhteistyötä Selkokeskuksen, SamiSosterin, Varhaiskasvattajien opettajien liiton, SUPER-liiton, HUS Lasten ja nuorten oikeuspsykologisen yksikön, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Barnahus-hankkeen, Opetushallituksen, Suojellaan lapsia ry:n, Monimuotoiset perheet -verkoston ja Turvallinen Oulu -hankkeen kanssa. Lisäksi tehtiin kirjastoyhteistyötä Helsingissä ja Vantaalla.

Osa lasten kehotunnekasvatuksen vahvistamista on ollut tutkimusperustan vahvistaminen, kansainvälinen yhteistyö ja vaikuttamistyö, jotta kehotunnekasvatus tulisi huomioitua valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Vierailtiin opetusministeri Li Anderssonin luona kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan kanssa. Väestöliitossa toteutetuista lasten seksuaalikasvatuksen tutkimuksista julkaistiin kaksi artikkelia kansainvälisissä tiedelehdissä. Asiantuntijalääkärimme toimii WHO:n seksuaalikasvatuksen asiantuntijaryhmässä. UNESCO:n Programme Specialist Section of Health and Education tekee seksuaalikasvatustyöstämme maaesimerkin globaaliin vuosiraporttiinsa. Annoimme haastattelun seksuaalikasvatuksesta Euroopan Neuvoston projektille End Online Child Sexual Exploitation and Abuse@Europe.

Kehotunnekasvatuksen asiantuntijoita haastateltiin moniin mediajuttuihin ja teemaa edistettiin laajalla sometyöllä. Lasten kehotunnekasvatus -hanke järjesti yhteistyössä isovanhemmuiden toiminnan kanssa somekampanjaviikon ”Isovanhempi kehotunnekasvattajana”.

Kehotunnekasvatusta edistävä työ on saanut innostuneen vastaanoton varhaiskasvatuksen ammattilaisten parissa. Koulutukseen on tullut ilmoittautuneita enemmän kuin on voitu ottaa mukaan. Tässä muutamia koulutuksessa tai kehittämistoiminnassa mukana olleiden palautteita:

”Jos omissa opinnoissa olin saanut jonkin verran tietoa seksuaalikasvatuksesta, sain tässä koulutuksessa nyt myös taitoja.”

”Olen äärimmäisen onnellinen, että lähdin koulutukseen ja olen saanut valtavasti rohkeutta ja työkaluja. Todella laaja ja puhutteleva skaala.”

”Suurin oppi tältä koulutukselta on asioiden esille ottamiseen liittyvät keinot. Olen järjestänyt tuokioita lapsille aiheeseen liittyen. Niitä en ole aikaisemmin rohjennut, enkä edes ymmärtänyt pitää.”

”Nykyään kehotunnekasvatus on luonnollinen osa tapaamme toimia päivittäisissä tilanteissa.”

”Nykyään on paljon helpompi keskustella lasten kanssa ja vastata heidän kysymyksiinsä. Voin selittää heille kirjojen avulla vaikeita asioita, joita en ennen koulutusta uskaltanut ottaa esille.”

Kotoutumista edistävä työ

Väestöliitossa on tehty perhelähtöistä kotoutumista edistävää työtä vuodesta 2003 lähtien. Työllä on kolme painopistealuetta: perhesuhteet, työelämäosallisuus ja seksuaalioikeudet. Perhetyötä tehdään osana edellä esiteltyä vanhemmuuden tuen toimintaa. Työelämään osallistumista ja osallisuuden kokemusta vahvistavaa toimintaa toteutettiin viime vuonna Womento-mentoroinnissa ja kahdessa Euroopan Sosiaalirahaston rahoittamassa hankkeessa. Seksuaalioikeuksiin liittyvää työtä tehtiin työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksella kahdessa kokonaisuudessa.

Seksuaalioikeudet

Seksuaalioikeudet ja seksuaaliterveys ovat Väestöliiton perinteistä ydinosaa osittain. Muuton kokeneilla on omanlaisiaan vaikeuksia seksuaalioikeuksien turvaamisessa. Kotoutumista edesauttaa, kun tuntee yhteiskunnan seksuaalisuuteen ja sukupuolirooleihin liittyviä normeja ja tapoja. Seksuaaliterveyteen ja seksuaalisuuteen liittyvän, tarpeeksi kattavan tiedon saaminen on monissa kansainvälisissä sopimuksissa määritelty ihmisoikeus.

Vuonna 2020 toteutettiin työ- ja elinkeinoministeriön tilaama kokonaisuus **Haastavat aiheet puheeksi**. Loppuvuodesta aloitettiin samaa seksuaalioikeus- ja tasa-arvo-tematiikkaa kehittävä hanke **Tasa-arvo, seksuaalioikeudet ja kotoutuminen**, niin ikään työ- ja elinkeinoministeriön erityisavustuksella.

Haastavat aiheet puheeksi – Seksuaalioikeudet kotouttavassa työssä -kokonaisuudessa koottiin ja arvioitiin seksuaalioikeuksiin liittyvää, verkosta löytyvää materiaalia. Toiminnassa koulutettiin kotouttamistyön kentällä toimivia ammattilaisia seksuaalioikeuksiin liittyvien teemojen puheeksi ottamiseen arjen työssä. Väestöliiton sekä muiden järjestöjen ja toimijoiden tuottama seksuaalioikeuksiin liittyvä aineisto koottiin sivustolle, jossa se on vapaasti käytettävissä esimerkiksi omakielisen yhteiskuntaorientaation osana. Aineisto löytyy [täältä](#). Hankkeessa tuotettiin viiden lyhytvideon sarja, joka johdattaa ammattilaista vaikeiden kysymysten puheeksi ottamiseen. Videot löytyvät [täältä](#).

Loppuvuodesta alkanut uusi hanke, **Kotoutuminen, tasa-arvo ja seksuaalioikeudet**, valmentaa omakielisiä ryhmänohjaajia toteuttamaan tasa-arvo- ja seksuaalioikeuskoulutuksia maahan muuttaneille. Hanke kouluttaa kuntien osaamiskeskusten ja neuvontapalveluiden ammattilaisia puheeksi ottamisessa ja seksuaalioikeuksiin liittyvien kysymysten käsittelyssä maahan muuttaneiden asiakkaiden kanssa. Yhteistyötahoina on eri kieliryhmiä edustavia yhdistyksiä kuten Irakin Naisten Yhdistys, Lieksan Somaliperheyhdistys, African Care ja Porin Monikulttuuriyhdistys.

Tunnista kansainvälinen osaaja

Moninaista työelämää edistetään uudessa työelämään kytkeytyvässä **Tunnista kansainvälinen osaaja**-hankkeessa. Kyseessä on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama 2,5 -vuotinen hanke, jossa kehitetään uusia menetelmiä, jotka edesauttavat tunnistamaan ja luottamaan koulutettujen maahanmuuttajien ulkomailta tuotuun koulutukseen ja osaamiseen. Toiminnassa tuetaan yhteistyöhön tulevia yrityksiä kohtaamaan kansainvälisiä osaajia ja lisätään luottamusta heidän ammattitaitoonsa.

Hankkeen yhteydessä toimii neljä erillistä vaikuttajaryhmää, joista ensimmäinen aloitti puolivuotisen toimintakautensa syksyllä 2020. Vaikuttajaryhmässä yritysten edustajat, rekrytoinnin ammattilaiset ja kansainväliset osaajat toimivat yhdessä asiantuntijoina, osallistumalla tasapuolisesti uusien toimintamallien ja menetelmien kehittämisprosesseihin. Vaikuttajaryhmän kautta hankkeeseen on ensimmäisenä toimintavuonna osallistunut edustajia neljästä organisaatiosta: mukana olivat Siili Solutions, Efecte Ltd, TalentGate ja Spring House. Tuloksena yhdessä vaikuttajaryhmän kanssa luotiin malli yrityksille suunnatusta kielitietoisuuden merkistä: Recognizing International Talent. Merkki on suunnattu työnantajille, jotka ovat valmiita kehittämään monimuotoisempaa rekrytointia hankkeen tukemana. Merkkilähtetäiksi ilmoittautuivat Siili Solutions ja Efecte.

Matkalla työelämään

Alkuvuodesta 2020 päättyi ESR-hanke Matkalla työelämään. Hankkeessa luotiin työhön, koulutukseen ja yrittäjyyteen ohjaava työuramentorointimalli työttömille maahan muuttaneille. Hankkeeseen osallistui mentorointiryhmissä 64 sekä hanketoimintoihin yhteensä 84 maahan muuttanutta naista ja miestä. Suurin osa (84 %) mukaan tulleista oli korkeasti koulutettuja. Heidän mentoripareinaan toimi 51 suomalaista tai suomalaista työelämää hyvin tuntevaa vapaaehtoista. Oman mentorointiprosessin loppuessa kolmasosa oli työllistynyt ja kolmasosa oli aloittanut opinnot. Omalla alalla työllistyneitä oli 22 %. Kun otetaan huomioon myös oman alan työharjoittelu, yrittäjyys ja tutkinnon rinnastaminen, **yhteensä 71 prosenttia osallistujista oli päässyt eteenpäin mentoroinnin myötävaikutuksella.**

Mentoroinnin aikana hanke järjesti aktoreille ja mentoreille työelämätaitoja tukevia koulutuksia kuten LinkedIn-koulutuksia, työhaastatteluun liittyvää sparrausta, osaamisperusteisen CV:n laadintaa, palkkaneuvotteluun liittyvää koulutusta sekä video CV:n tekemistä. Koulutukset syvensivät työelämä tietoa, toivat lisäsisältöä parimentorointiin sekä mahdollistivat myös ammatillista verkostoimista eri mentorointiryhmien välillä.

Hankkeen päätyttyä sen tuottamat materiaalit, mukaan lukien nettipohjainen mentorien koulutus, mentoroinnin taustamateriaali sekä hankkeessa kehitetty mentorointimalli, ovat vapaasti myös muiden käytössä. Lisätietoa hankkeen lopputuloksista sekä tuotetut materiaalit ovat löydettävissä täältä:

<https://www.vaestoliitto.fi/maahanmuuttajat/tyoelama-ja-maahanmuuttajat/matkalla-tyoelamaan-hanke-esr/>

Womento

Jo lähes kymmenen vuoden ajan Väestöliitossa on toteutettu **Womento-mentorointia** <https://www.vaestoliitto.fi/maahanmuuttajat/tyoelama-ja-maahanmuuttajat/womento-mentorointi/> korkeasti koulutettujen ulkomailta muuttaneiden naisten työelämäosallisuuden vahvistamiseksi. Toimintaa rahoitti STEA kohdennetulla toiminta-avustuksella. Työuramentorointi on vapaaehtoinen ja tavoitteellinen prosessi, jossa mentori auttaa aktoria kasvattamaan osaamistaan ja vahvistamaan valmiuksiaan työllistyä omaa koulutustaan vastaavalle alalle.

Vuonna 2020 Womento mentorointiin osallistui 22 mentorointiparia, kahdessa ryhmässä. Etätyöskentelyyn siirtymisen johdosta toisen ryhmän aloitus siirtyi kesään ja tämä ryhmä päättyi alkuvuodesta 2021. Vuonna 2020 mentoroinnin päättäneistä huikeat **60 prosenttia työllistyi omalle alalle** ja 10 prosenttia muulle alalle. Omalle alalle työllistyi 2020 mentoroinnin päättäneistä tavanomaista useampi. Muut aloittivat koulutuksessa tai työharjoittelussa mentoroinnin aikana. Womenton kautta osallistujien verkostot, suomalaisen työelämän tuntemus ja itseluottamus paranivat.

Etätyöskentelyyn siirtymisen johdosta Womentossa kehitettiin etämentoroinnin malli, jonka toimivuudesta ja tehokkuudesta saatiin myönteistä palautetta. Etämentorointi on mahdollistanut myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuvien aktorien osallistumisen mentorointiin. Syksyllä 2020 käynnistettiin etänä uusi aktorien vertaisryhmätoiminta, joka sai innostuneen vastaanoton. Womenton toiminnasta kuvattiin video ja materiaaleja käännettiin selkokielelle saavutettavuuden parantamiseksi.

Mentoroinnin suljettu Facebook – ryhmä on toiminut aktiivisesti, siihen on liittynyt paljon lisää osallistujia, mukaan lukien rekrytoijia. Verkostotyötä on tehty Maahanmuuttajien mentoroinnin M3-verkostossa, Pakolaisavun koordinoimassa VeTo-verkostossa sekä THL:n MONET-kumppaniraadissa.

Vaikuttamistyötä on tehty TEM:n kotoutumisen sanastotyöryhmässä ja työpajassa kotoutumisen selonteon valmistelemiseksi sekä kuulemistilaisuudessa työllisyyden kuntakoikeilusta. Ohjausryhmän jäsenyyksiä on THL:n Moninaisesti Parempi -hankkeessa, Oulun Diakonissalaitoksen MAPPI- hankkeessa sekä Nicehearts RY:n Kotiäitiydestä kohti opiskelua ja työelämää – hankkeessa.

Työ, perhe ja tasa-arvo

Työn ja perheen yhteensovittamisen sekä työelämän tasa-arvon edistämiseen liittyen on osallistuttu aktiivisesti vaikuttamisyöhön Väestöliitossa, mm. valtakunnallista tasa-arvoselontekoa koskevan lausunnon kokoamiseen, perhevapaa-uudistusta koskevan lausunnon laatimiseen sekä useisiin COFACE:n etätalaisuuksiin koronavuoden aikana.

Loppuvuoden 2020 ja alkuvuoden 2021 aikana on valmisteltu *Perheystävällinen työpaikka -ohjelman* siirtoa liiton omistamasta yhtiöstä Väestöliitto ry:n puolelle. Siirto tapahtuu vaiheittain, ja tavoitteena on ohjelman toteutus osana ry:n toimintaa vuoden 2021 aikana. Väestöliitto ry on myöntänyt kuluneen vuoden aikana Perheystävällinen työpaikka -tunnuksen Hydac Oy:lle (18.5.2020).

Vuoden aikana on tullut useita yhteydenottoja yrityksiltä työn ja perheen teemaan liittyen. Olemme tarjonneet maksullisia räätälöityjä valmennuksia aiheesta.

Työsuojelurahaston rahoittama hanke *Tasa-arvo ja isät* (2019-2021) on edennyt suunnitelmien mukaan ja saanut näkyvyyttä ja positiivista palautetta eri tilaisuuksissa ja mediassa, ml. sosiaalisen median kanavat. Hankkeesta on julkaistu blogeja, haastatteluja sekä artikkeli kansainvälisessä konferenssijulkaisussa. Hankkeen etenemistä ja tuloksia on esitelty mm. Tasa-arvopäivillä 2020, Energiategollisuus ry:n seminaarissa, etäkonferenssissa (Birla Institute of Management Technology BIMTECH, Greater Noida India), valtiovarainministeriön johtajuustilastoverkoston kokouksessa, Työelämän tutkimuspäivillä, MiB:n webinaarissa ja TANEn Miesjaoston kokouksessa.

Hankkeen tutkimusaineistosta on valmistunut ensimmäinen pro gradu -tutkielma (Helsingin yliopisto, yhteiskuntapolitiikka).

Hankkeessa tuotettiin syksyllä 2020 kuusiosainen podcast-sarja sekä 3 videota ja 8 videoklippia. Osa materiaaleista oli tekstitetty suomen lisäksi ruotsiksi tai englanniksi. Podcasteissa keskustelevat

hankeorganisaatioiden Deloitte, Lahti Energian ja Kelan edustajat muun muassa isäystävällisestä työkuulttuurista, isyydestä ja monimuotoisista perheistä työelämässä.

Hankkeen seurantavaiheen fokusryhmähaastattelut toteutettiin loka-marraskuussa etäyhteyksillä ja hankkeen seurantavaiheen henkilöstökyselyt hankeorganisaatioissa tammikuussa 2021. Lisäksi järjestettiin Työpaja *Isät ja työ – tuumasta toimeen* etäyhteyksien kautta Ekvalitan kanssa tammikuussa.

Valmisteltiin hankkeen tuloksista kertovaa ja tasa-arvoista vanhemmuutta esiin nostavaa kampanjaa *Tasa-arvoa vanhemmuuteen työelämässä*. Mukana on tunnettuja sosiaalisen median vaikuttajia.

Seksuaaliterveys ja -oikeudet globaalisti

Kansainvälisen toimintamme kehitysyhteistyöhankkeet keskittyvät seksuaalioikeuksien edistämiseen, ja jatkoimmekin tätä työtä vuonna 2020 sekä Väestöliiton omilla hankkeilla että yhteistyöhankkeilla muiden järjestöjen kanssa. Edistimme Malawissa tyttöjen seksuaaliterveyttä sekä koulunkäyntiä muun muassa kehittämällä turvallista ja seksuaalikasvatusmyönteistä kouluympäristöä sekä vahvistamalla tyttöjen perheiden toimeentulomahdollisuuksia. Vuonna 2019 käynnistynyt uusi hanke, jonka myötä vammaisten ihmisten seksuaalioikeuksien vahvistaminen Afganistanissa, Tadžikistanissa ja Nepalissa, jatkui. Osallistuimme myös Kynnys ry:n Keski-Aasian työhön kouluttamalla vammaisten naisten verkostoa seksuaalikasvatuksesta. Lisäksi yhteistyömme Marttojen Kamerun-hankkeessa jatkui, ja tuotimme materiaaleja kamerunilaisille kumppaneille seksuaalikasvatuksen perusteista.

Korona muutti tapoja, joilla seksuaalioikeuksiin edistämiseen keskittyviä kehitysyhteistyöhankkeita voitiin toteuttaa. Monia toimintoja, kuten koulutuksia, pystyttiin kuitenkin joko siirtämään nettiin tai toteuttamaan kohdemaan tilanteen ollessa rauhallisempi. Koronasta huolimatta hankkeet etenivät suunnitellusti ja niiden puitteissa pystyttiin jakamaan tietoa myös koronasta. Malawin nelivuotinen hanke "Tyttöjen koulunkäynnin edistäminen Malawin maaseudulla" saatettiin loppuun. Saimme kuitenkin samojen kumppanien kanssa ulkoministeriöltä myönnön uuteen hankerahoitukseen "Sukupuolistuneen ja seksuaaliväkivallan ehkäisy Malawissa" vuosille 2021-2024.

Tutkittua tietoa hyvinvoinnin tueksi

Väestöliiton tutkimuslaitoksen 2020-luvun painopisteet ovat syntyvyys, ikääntyvä yhteiskunta ja perheiden hyvinvointi. Tutkimuslaitoksen keskeinen tehtävä on tuottaa tutkimustietoa näistä teemoista sekä edistää tiedon levittämistä päättäjille ja medialle. Lisäksi tutkimuslaitos ylläpitää kirjastoa, joka palvelee sekä liiton henkilöstöä että talon ulkopuolisia tiedontarvitsijoita, mutta keskeisten tietolähteiden siirtyessä yhä enenevässä määrin sähköisiin muotoihin kirjaston toimintoja on vuoden 2020 aikana supistettu. Vuoden 2020 aikana laitoksen tutkijat ohjasivat opinnäytteitä, joissa käytettiin Väestöliiton aineistoja. Tutkimuslaitos noudattaa open access -periaatetta ja kaikki aineistomme pyritään saattamaan yleiseen käyttöön Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon (FSD); suurin osa aineistoista on sinne jo siirretty. Tutkimuslaitoksen rahoitus koostui tänäkin vuonna opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä avustuksesta ja tutkimuskohteittain myönnettyistä muista rahoituksista.

Tutkimuslaitos julkaisee vuosittain Perhebarometria. Keväällä 2020 ilmestynyt barometri tarkasteli työn ja perheen yhteensovittamisen kysymyksiä. Syntyvyyden teema-alueella perustimme Alli Paasikiven säätiön tuella suomalaisten syntyvyydentutkijoiden yhteistyöverkosto Synnyn, jonka jäseniksi liittyi vuoden loppuun mennessä noin 60 tutkijaa eri tieteenaloilta. Synty-verkosto järjesti jäsenilleen etäpalavereja, julkaisi popularisoituja tutkimustiivistelmiä ja blogitekstejä sekä järjesti yhteistyössä Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön kanssa syntyvyydentutkimuksen verkkoseminaarin. Valmistelimme lisäksi yhteiseurooppalaisen Generations and Gender Survey -

kyselytutkimuksen aineistonkeruuta, jonka tieteellisenä toteuttajatahona Suomessa tutkimuslaitos toimii, sekä useita tieteellisiä tutkimusartikkeleita lastensaannin ihanteista ja aikeista perhebarometriaineistoillamme.

Ikääntyvän yhteiskunnan teema-alueella toimitimme ja julkaisimme Väestöliiton väestöpoliittisen raportin 2020. Raportin valmistumista tuki taloudellisesti TELA. Viimeistelimme Koneen säätiön rahoittaman suomalaisia suuria ikäluokkia ja heidän aikuisia lapsiaan koskevan Sukupolvien ketju -aineistonkeruun kolmatta aaltoa sekä toimitimme Suomen tieteellisenä tahona Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) -tutkimuksessa, joka on osa EU:n tutkimuksellista infrastruktuuria. Vuoden 2019 lopussa aloitettu kahdeksannen SHARE-tutkimusaallon aineistonkeruu keskeytyi koronapandemiaan, ja vietiin loppuun erityisenä koronan vaikutuksia eurooppalaisten yli 55-vuotiaiden keskuudessa tarkastelleena puhelinhaastatteluna. SHARE-aineistonkeruuta tukivat Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, KEVA Kuntaeläke, Suomen Kulttuurirahasto, työ- ja elinkeinoministeriö, Yrjö Jahnssoonin säätiö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä SHAREN eurooppalainen koordinaatitaho. Suomen Akatemian rahoittamassa LoveAge-tutkimushankkeessa tarkasteltiin ikääntyvien suomalaisten ja eurooppalaisten parisuhteita ja hyvinvointia SHARE- ja Sukupolvien ketju -aineistoja hyödyntäen.

Perheiden hyvinvoinnin teema-alueella toteutimme yhteistyössä Demos Helsingin ja Mediakasvatusseuran kanssa VN TEAS -hankkeen ”Digitaalinen hyvinvointi perheissä”, jossa selvittiin digitaalisen murroksen vaikutuksia läheisiin ihmissuhteisiin ja hyvinvointiin. Hanke tuotti oppaita digihyvinvointiin kansalaisille, poliittisia toimenpidesuosituksia sekä tietokartan, jonka avulla Suomesta voisi tulla digitaalisen hyvinvoinnin mallimaa. Hankkeen loppuraportissa tarkasteltiin ja vedettiin yhteen lisäksi perhesuhteita ja digitaalista hyvinvointia koskevaa tutkimuskirjallisuutta.

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen arvostus näkyi tänäkin vuona median aktiivisena kiinnostuksena tutkimustamme kohtaan. Laitoksen tutkijat antoivat yli 20 haastattelua televisioon ja radioon sekä yli sata lehtihaastattelua. Twitterin @perhetutkimus-tili sekä Väestöliiton verkkosivut ovat tutkimuslaitoksen tärkeimpiä viestinnän väyliä. Laitos järjesti Syntyvyys Pohjoismaissa – Fertility in the Nordic Countries -luennon ja paneelin Tiedekulmassa sekä 4 muuta media- ym. tilaisuutta. Laitoksen edustajat osallistuivat ainakin 15 kansainväliseen tieteelliseen konferenssiin. Lisäksi jatkoimme tiedolla vaikuttamista osana johtavien eurooppalaisten väestöntutkimuslaitosten verkostoa Population Europea. Keskeiset akateemiset yhteistyötahomme olivat Helsingin, Turun, Itä-Suomen, Oulun, Oxfordin, Leidenin, Mannheimin sekä Tukholman yliopistot, Karoliininen instituutti, terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä KELA:n tutkimusyksikkö.

Tutkimuslaitos ja sen tutkijat julkaisivat 5 kirjaa tai työpaperia, 18 referoitua tieteellistä artikkelia ja 28 yleistajuistavaa kirjoitusta. Tieteellisen tuotannon määrä vastaa noin 4 tieteellistä kirjaa tai artikkelia, 5 populaaria artikkelia ja 15 mediaulostuloa tutkijaa kohden.

Finnish Yearbook of Population Research -vuosikirjaa toimitettiin yhteistyössä Suomen Väestötieteen yhdistyksen ja Siirtolaisuusinstituutin kanssa. Lisäksi teimme yhteistyötä muiden perhejärjestöjen kanssa sekä Helsingin Sanomien kanssa.

Koronapandemia rajoitti osallistumista tieteellisiin konferensseihin, mutta tästä huolimatta tutkimuslaitoksen tutkijat puhuivat koti- ja ulkomaisissa verkkoseminaareissa yhteensä ainakin 16 kertaa.

Liitteet:

Jäsenjärjestöt

[Adoptioerheet ry](#)

[Biologian ja maantieteen opettajien liitto ry](#)

[Elatusvelvollisten liitto ry](#)

[Familia ry](#)

[Filha ry](#)

[Imetyksen tuki ry](#)

[Kasper – Kasvatus- ja perheneuvonta ry](#)

[Kotitalousopettajien liitto ry](#)

[Lapsettomien yhdistys Simpukka ry](#)

[Lapsiperheiden Etujärjestö](#)

[Marttaliitto ry](#)

[Naisjärjestöjen Keskusliitto ry](#)

[Parasta Lapsille ry](#)

[Parisuhdekeskus Kataja ry](#)

[Sateenkaariperheet ry](#)

[Seta ry](#)

[Siirtolaisuusinstituutti](#)

[Sosiaalipoliittinen yhdistys ry](#)

[Suomalainen Lääkäriseura Duodecim](#)

[Suomalaisuuden Liitto ry](#)

[Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry](#)

[Suomen Gynekologiyhdistys ry](#)

[Suomen Keskustanaiset ry](#)

[Suomen Kätilöliitto ry](#)

[Suomen Lastenlääkäriyhdistys ry](#)

[Suomen Lukiolaisten Liitto ry](#)

[Suomen Monikkoperheet ry](#)

[Suomen Terveystieteiden Liitto STHL ry](#)

[Suomen Uusperheiden Liitto ry](#)

[Suomen Vanhempainliitto ry](#)

[Suomen Väestötieteen Yhdistys ry](#)

[Suomen ylioppilaskuntien liitto \(SYL\) ry](#)

[Suomi-Seura](#)

[Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry](#)

Sosiaalisen median luvut